

Αρ. ειλ. 10317/2002
ΒΕΕ

ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ ΣΕΛΙΔΕΣ 16

402

ΕΓΕΡΤΗΡΙΟΝ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ :

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ :

Γ. ΙΚΚΟΣ

Γ. ΠΑΠΑΠΟΥΛΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β^Α

ΕΤΟΣ Α^{ΟΝ} - ΑΡΙΘ. 120



Α
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΩ
ΛΟΡΕΑ Ε. Σουφλας



ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1931

Τύποις «Φοῖνιξ» Π. Τσιμογιάννη



ΒΙΒΛΙΟΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ - ΣΦΡΑΓΙΔΟΠΟΙΕΙΟΝ
ΑΔΕΛΦΩΝ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ



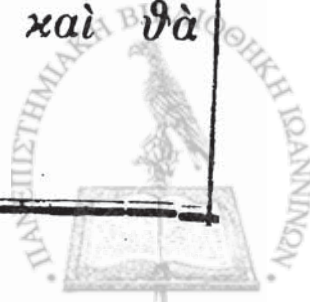
Ἄπαντα τὰ ἐγκεκριμένα διδακτικὰ βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Γυμνασίου, δεδεμένα καὶ εἰς τιμὰς ἀσυναγωνίστους.

Πλοῦτος Γραφικῆς ὕλης, τετραδίων, εἰδῶν χειροτεχνίας κ.λ.π. Διάφορα ἐποπτικὰ μέσα διδασκαλίας. Πίνακες ζωολογίας, ἀνθρωπολογίας, φυτολογίας, εἰκόνες παλαιᾶς καὶ νέας διαθήκης κ.τ.λ. Πάντα τὰ ψυχολογικὰ καὶ παιδαγωγικὰ βιβλία.

ΠΡΟΘΥΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑΧΕΙΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΙΣ ΤΩΝ Κ. Κ. ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

Ἀντιπροσωπεύομεν τὰς παγκοσμίου φήμης φωτογραφικὰς μηχανὰς ΔΓΦΔ, καὶ διαθέτομεν ταύτας μὲ μεγάλας εὐκολίας πληρωμῆς.

Γράψατέ μας γιὰ δι τι δήποτε θελήσητε καὶ θὰ σᾶς ἐξυπηρετήσωμεν εὐχαρίστως.



Διευθυντής

του

Γυμνασίου

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΤΣΙΜΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΕΓΓΕΡΤΗΡΙΟΝ

Ἡ ὕλη καὶ ἀλληλογραφία ἀποστέλλονται πρὸς τὸν

κ. Γ. ΙΚΚΟΝ

Γάχοιμ. ἐμβάσματα πρὸς τὸν κ. Γ. ΠΑΠΑΠΑΥΛΟΝ

Συνδρομαὶ

εἰσπραξίαι

Δραχ. 50

Διὰ

Μαθητὰς

Δραχ. 25

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΣ

Τὸ Ἐγερτήριον ἔκείτα ἀπὸ
20 μηνῶν ἀνάπαυσιν δὲν διατά-
ζει καὶ αὖθις νὰ ἴδῃ τὸ φῶς
τῆς δημοσιότητος, παρ' ὅλην
τὴν ἀντιξοότητα τῶν σημερι-
νῶν περιστάσεων, ἐν τῇ πεποι-
θήσει ὅτι ἔχει καὶ πάλιν ἀνάγ-
κην αὐτοῦ σημερον ὁ διδασκα-
λικὸς κόσμος καὶ νὰ ταχθῇ ὡς
καὶ ἄλλοτε ἐν τῇ πρώτῃ γραμ-
μῇ, ἔτοιμον νὰ ὑποβληθῇ εἰς ἡ-
ἀνδρήκοτεθυσίαν πρὸς ἐκπλήρω-
σιν τοῦ προγράμματός του ἧτοι:

ΚΕΦ. Α. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ.

Ἐν τῷ μέτρῳ τῶν θυνάψεων μας
συνεινῶμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν
ἀπὸ παιδαγωγικῆς ἀπόψεως προ-
αγγύην τῆς Ἐκπαιδεύσεως.

ΚΕΦ. Β. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ.

Ἐν τῷ ὁμοίῳ ἐν τῷ μέτρῳ τῶν
θυνάψεων μας συνεινῶμεν καὶ
ἡμεῖς ἐκ παραλήγουσιν μετὴν
λιθολιθικῆς Ὀμοσπονδίας καὶ τα-
λοῦρα τῆς χώρας ἐκπαιδευτικὰ
περιοδικὰ εἰς τὸ νὰ μεταβάλ-
λωμεν εἰς ἔργα πλέον τὰς ἐν τῷ
ὅκ. ἀριθ. 11108 ἀπὸ 18 Φεβρου-
αρίου 1931 ἐ. ἔ. ἐγγράφῳ πρὸς
τὴν διδασκαλικὴν Ὀμοσπονδί-
αν ὑποσχέσεις τοῦ ἑοῦ ὑπουργοῦ
τῆς Παιδείας, καθότι οἱ
καιροὶ οὐ μενετοί.

Αὐτὸ εἶναι τὸ πρόγραμμά μας
καὶ ἐκ αὐτοῦ θὰ ἀγωνισθῶμεν,
αὐτὸ ἀπαιτεῖ ἡ Ἐκπαιδεύσις τὸ
Ἐθνικὸν αὐτὸ κεφάλαιον, δι'
αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ τὸ Ἐγερτή-
ριον τὰς ἡμίσεις σελίδας τοῦ ἀ-
φιερώνει πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ παι-
δαγωγικοῦ τοῦ προγράμματος
πρὸς λύσιν διαφόρων παιδαγωγι-
κῶν προβλημάτων, τὰς δετέρας
τοῦ στήλας τὰς ἀφιερώνει πρὸς
ἐπίτευξιν τοῦ καθαρῶς Ἐπαγ-
γελματικοῦ τοῦ προγράμματος.

Ἀποτεινόμεθα ὁθεν, πρὸς τὴν
ἑὴν διοίκησιν τῆς χώρας, τὸ
Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον,
τοὺς ἀξιοτίμους κ. κ. Γερούσι-
αστὰς καὶ Βουλευτὰς τῆς Ἑλ-
λάδος, τοὺς Ἑλληνας πολι-
τευτὰς, τὰ Ἑλληνικὰ Σωματεῖα
τὸν Ἑλληνικὸν Τύπον, πρὸς τοὺς
παιδαγωγοὺς καὶ τὰς διδασκα-
λίας τῆς Ἑλλάδος, πρὸς τὸν
Ἑλληνικὸν Λαόν, πρὸς τοὺς
Πανελλήνους Ἐπισωρητὰς, δημο-
διδασκάλους καὶ νηπιαγωγοὺς,
πρὸς τοὺς παλαιοὺς μας συνα-
γωνιστὰς καὶ συνδρομητὰς καὶ
ζητοῦμεν τὴν συνδρομὴν αὐτῶν
διὰ τὴν ἐν γένει βελτίωσιν τῆς
Ἑλληνικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ἐ-
θνικοῦ ἡμῶν Κεφαλαίου.

«ΕΓΓΕΡΤΗΡΙΟΝ»



Η ΛΑΪΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

«Αναδημοσιεύοντες τὸ κατωτέρω ἄρθρον ἀγὰρ τῆς σπουδαιότητος τοῦ ἀποτεινόμεθα ἰδίᾳ, πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ κηδεμόνας τῶν μαθητῶν ζητοῦντες ἀμέριστον ἐπιβλοπασοριζίν τῶν.

Ὁ ἰσοζῶρας τῆς διδασκαλικῆς Ὀμοσπονδίας μεταξὺ τῶν ἐπιδειώξεων τοῦ διδασκαλικοῦ κόσμου τὰς ὁποίας ἀνέφερεν εἰς τὸ χθεσινὸν ἄρθρον του, συμπεριέλαβε καὶ τὴν Δαϊκὴν Ἐκπαίδευσιν, μετὴν λεπτομέρειαν τὴν ὡς ἀπίστευτον διὰ τριακόσσιαι ἐν ὅλῳ χιλιάδες παιδιὰ τοῦ λαοῦ, τῆς ἐργασίας ἐν τῆς βιοπέλλης, δὲν ποιῶνται μετὰ τὰ νάματα οὐδὲ αὐτῆς τῆς στοιχειώδους ἀηλονόου μορφώσεως. παρὰ τὴν ὑπὲρξιν τῶν καθιστώμενων ὑποχρεωτικῆν διὰ πάντα Ἑλλήνα πολίτην τὴν τοιαύτην ἐκπαίδευσιν. Ἡ τοιαύτη καταγγελία οὐχὶ ἀπαξ διςτυπώθη ἐκ μέρους τοῦ διδασκαλικοῦ κόσμου. Καὶ ἡμυρισβητήθη μὲν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναλφαβήτων παιδιῶν τοῦ λαοῦ, οὐδέποτε ὁμοῦς ὑπεσιτήρχθη ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων καὶ ὑπολόγων διὰ δὲν ὑπάρχουν ἀγράμματα παιδιὰ. Τὴν καταγγελίαν ἐπαναλαμβάνει ὡς ἀνωτέρω γράφωμεν ὁ διδασκαλικὸς κόσμος καὶ τὰ ἐπίσημα χεῖλη τῆς Ὀμοσπονδίας τῶν διαβεβαίωνουν διὰ τριακόσσιαι ὅλαι χιλιάδες Ἑλληνοπαιδῶν ἀναπτύσσονται τὴν ἡλικίαν χωρὶς ἐκ παραλλήλου νὰ ἀναπτυχθῶσι καὶ πνευματικῶς. Ἐν ἄλλαις λέξεσι Τριακοσίας χιλιάδας παρασκευάζει ἡ σημερινὴ Πολιτεία ἀγράμματοὺς μέλλοντας πολίτας. Ἡμεῖς τοῦλάχιστον παρὰ τὰς ἐπιχειρηθείσας διαμυρισβητήσεις ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν δὲν δυσκαλενόμεθα νὰ παραδεχθῶμεν διὰ τὴν ἀλήθειαν ὁμολογεῖ ὁ διδασκαλικὸς κόσμος διὰν ταῦτα ὁποσιτηρίζει. Καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο δυστυχῶς ἡ Κοινωνία τὸ ἀντικρύζει μετὰ ἀδιαφορίαν. Ὁ ἐπικινδύνος ἀναπτύχθεις ὑπερατομικισμὸς δὲν συγκινεῖται μετὰ ζητήματα σημασίας καὶ ἐκτάσεως ὅσον τὸ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ. Αἱ ἡγετίδες τάξεις τυφλώττουσαι καὶ περὶ τὰ καθ'

ἐαυτὰς τυρβάζουσαι μόνον οὐδέποτε ἔθεσαν πρὸς τὸ ἐγὼ τοὺς τὸ ἐρώτημα: Δὲν ἀποτελεῖ γενικὸν κίνδυνον ἡ τοιαύτη καὶ τοσαύτη ἀγράμματισσιν; Δὲν κινδυνεύει τὸ αὐριον συνταρασσόμενον κλειδωνιζόμενον νὰ εἶναι ἐμπιστευμένον εἰς πολίτας τυρβλοὺς ψυχικῶς καὶ διανοητικῶς; Ἴσως νὰ ὑπῆρξεν ἐποχὴ καθ' ἣν ἠκολουθεῖτο μετὰ θεωρητικῆς εὐλαβείας τὸ δόγμα τῆς μὴ μορφώσεως τῶν μαζῶν, διὸτι τοῦτοῦτο τότε σφέφερε. Σήμερον ὁμοῦς καὶ κατὰ μείζονα λόγον αὐρισιν δὲν συμφέρει καὶ δὲν συμφέρει αἱ μᾶζαι νὰ κομῶνται τὸ νήδυμον ὑπνον τῆς ἀπαιδευσίας. Τὸ καθολικὸν τῆς Κοινωνίας συμφέρον ἐπιτάσσει ὅπως αἱ τριακόσσιαι χιλιάδες τῶν σημερινῶν παιδιῶν ἀλλὰ τῶν αὐριανῶν πάλιτων ἐκπαιδευθῶν, τυγχάνουσαι τοῦλάχιστον τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως. Καὶ ἀπὸ τῆς γενικῆς τῆς ἀπόψεως δύναται πᾶς τις νὰ κατανοήσῃ τὴν σημασίαν καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀγῶνος, εἰς τὸν ὅποιον ὑπεδύθη ὁ διδάσκαλος, διὰν οὗτος δὲν διεκδικεῖ καὶ δὲν ἐπιδιώκει τίποτε περισσύτερον τῶν ὅσων αὐτῆ ἡ Πολιτεία διὰ τῶν νόμων τῆς ἀξιώνει καὶ ἐπιτάσσει. Καὶ εἰδικῶς διὰ τὴν κωρυώδη ταύτην λεπτομέρειαν τοῦ ἀγῶνος τοῦ διδασκαλικοῦ κόσμου ἡ Κοινωνία πρέπει νὰ ἐνδιαφεροθῆ καὶ ὁ λαός, ὁ ἐργαζόμενος καὶ βιοκαλεύων λαός, πρέπει νὰ ἐξεγεροθῆ σύσσωμος καὶ νὰ ταχθῆ παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ διδασκάλου τῶν παιδιῶν του, ἀφοσιωμένος στρατιώτης καὶ ὑποκίνδυνος πρωτοπύρος, ὅστις προχωρεῖ πρὸς τὴν εὐρείαν λεωφόρον τῆς δικαιοσύνης τῶν διεκδικήσεων ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι ἐξασφαλίζουν τὴν πνευματικὴν εὐημερίαν τοῦ συνόλου, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸν ἀκρονωνιατὸν λίθον καὶ τῆς ὑλικῆς εὐημερίας τῶν λαῶν. Τὸ κράτος ἔχει ἰσοδὴν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν μύρρωσιν τοῦ λαοῦ του. Καὶ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τὰ μέσα ὑπάρχουν ἀφθονα. Ἀρκεῖ μόνον

αί Κυβερνήσεις πάντοτε νὰ δαπανοῦν ὑπὲρ τῆς λαϊκῆς ἐκπαιδύσεως ὅσα ἀκριβῶς προσφέρει ὁ Λαός. Καὶ ὅταν ἡ Πολιτεία τὸ τοιοῦτον δὴν πράττει, δικαιωματικῶς ὅλως δικαιούνται νὰ διαμαρτύρῳνται οἱ διδάσκαλοι, τοὺς ὁποίους εἰ γονεῖς δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουν μίγους εἰς ἓνα τόσον ἱερὸν ἀγῶνα.

«*Ἡπειρ. Ἀγών*» Ἰωαννίνων
8 Ἰουλίου 1931

ΔΙΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Κ^{ΟΝ} Κ^{ΟΝ} ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

(1 ἀπὸ 8) μήνου, ἀνεκπλήρωτοι γραπτικὴ ὑποσχέσεις ὑπουργείου Παιδείας

Δημοσιεύοντες τὸ κατωτέρω ἔγγραφο ἐφημερίαν ἕως πὸ ε Κα Ὑπουργεῖο, αἱ ὑποσχέσεις Σας θὰ μένουν ὑποσχέσεις :

Ἀριθ Πρωτ, 11196—18 Φεβρουίου 1931

Πρὸς τὴν Διδ/κὴν Ὀμοσπονδία

Εἰς ἀπάντησιν τῶν ὑπομνημάτων ὑμῶν οὗτοι γνωρίζομεν τι ἀκόλουθα :

1) Ἡ Κυβέρνησις με ἐξουσιοδότησε ν' ἀνακοινώσω ἐπίσημως ὅτι ἀπεφάσισεν ὁριστικῶς τὴν ἐκτέλεσιν χιλίων προαγωγῶν δημοδιδασκάλων ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ νέου οἰκοδομητοῦ ἔτους, δηλ. τῆς πρώτης προσεχοῦς Ἀπριλίου, ἀναγνωρίζουσα δὲ πλῆρως τὸ δίκαιον τῆς προαγωγῆς καὶ τῶν ὑπολειπομένων. θὰ πιστοταθῆσθαι ὅπως μὴ βραδύνη ἢ ἐκτενοποιήσις τοῦ δικαίου καὶ τούτου.

2) τὸ ὑπουργεῖον θὰ μελετήσῃ εὐμενῶς τὰ ζητήματα τῆς βελτιώσεως τῆς Διαβαθμίσεως γενικῶς, καὶ εἰδικώτερον τῆς δικαιωτέρας διβαθμίσεως τῶν Γυμνασιαστῶν καὶ τῶν μετεκπαιδευθέντων Τριτοβαθμίων, ὡς καὶ τῆς μειώσεως τοῦ χρόνου πρὸς ἀτακτησὶν συντάξεως, ἀνέθεσε δὲ εἰς τὴν ἄρμοδιαν ὑπηρεσίας τὴν συγκέντρωσιν τῶν σχετικῶν στατιστικῶν δεδομένων.

3) Ἡ παροχὴ τῶν 3)1) εἶναι τοσοῦτως γενικώτερον ὑπαλληλικὸν ζήτημα καὶ

ἀποτελεῖ ἀντικείμενον μελέτης τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν.

4) Τὸ ὑπουργεῖον, κατόπιν καὶ τῆς ἐκφρασθείσης γνώμης ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου τῶν Ἐπιθεωρητῶν τῆς Λαϊκῆς Παιδείας ἀποδέχεται κατ' ἀρχὴν τὴν συμμετοχὴν εἰς τὰ τοπικὰ Ἐποπτικὰ Συμβούλια ὡς τετάρτου μέλους καὶ ἑνὸς δημοδιδασκάλου τῆς ἑδρας τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, ὑποδεικνυμένου ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ἐκ τῶν ἐχόντων βαθμὸν Γραμματέως Α'. Τάξεως καὶ ἄνω, θὰ προσπαθῆσθαι δὲ νὰ νομοθετηθῆ αὕτη ἐντὸς τῆς παρουσίας συνάδου.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας
Γ, ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Σημ. Ἐγερτηρίου. Ἐκ τῶν ὡς ἄνω ὑποσχέσεων μονάχα αἱ χίλια προαγωγὰ ἐπραγματοποιήθησαν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Πανελληνίου Ὀμάδος Μ(τεκπαιδευθέντων Γ)ων Δημοδιδασκάλων

Πρὸς

τοὺς Ἐξοχωτάτους κ. κ. Πρόεδρον Κυβερνήσεως, Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, Πρόεδρον τῆς Γερουσίας Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας καὶ Γεν. Διοικητὴν Ἡπείρου
Εἰς Ἀθήνας

Ἡ ἀνὰ τὰ κατωτέρω τῆς Ἑλλάδος μας ὡς ξέριστος ὑπηρετοῦσα τάξις τῶν δημῶν ἐκείνων τῶν μὴ πτυχιούχων, ἢ ὅποια ὑπῆρξε τὸ ἔθνος με φανατισμὸ καὶ αὐτοθυσίαν καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλληνοπαίδων τὴν πατριωτικὴν πίστιν ὅταν ὁ κατακτητὴς ἐμόλυνε τὴν Ἑλληνικὴν ἀτιμόσφαιραν καὶ ἡ ἐλευθερία δὲν ἐξετείνεται πέραν τῆς Ἄρτας καὶ τῆς Λαρίσης οἱ δὲ τοιοῦτοι τῆς Π. Ἑλλάδος προητοίμαζον τὸν ἔνδοξον στρατὸν τοῦ 1912, ἡ τάξις αὕτη ἐπανελημμένως ἔσπευσε καὶ σπεύδει εἰσεῖν νὰ ἐκφράσῃ τὴν ζωηρὰν εὐγνωμοσύνην τῆς



πρὸς Ὑμᾶς, οἵτινες τείναντες εὐήκοον οὐδὲν υἰοθετήσατε τὸ δίκαιον αἴτηνά της καὶ οὕτως ἐψηφίσθη ἡ τελευταία διάταξις τοῦ Ν. Δ)τος διαβιβασίσεως καθ' ἣν ἐπεγράφη ἡ μετεκπαίδευσις τῆς δυστήνου ταύτης τάξεως ὥστε ἔτυχον ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν μέχρι σήμερον παιδαγωγικῆς μορφώσεως, πρὸς τὸ συμφέρον τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἐν γένει.

Καὶ ἐπανηγύρισεν, Ἐξοχώτατοι, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς μετεκπαιδεύσεώς της ἡ τάξις αὕτη, καθότι ἐνόμιζεν ὅτι ἡ παιδαγωγική τῶν βελτιώσεως θὰ συνεπέφερε καὶ ὑλικὴν τοιαύτην διότι εἶναι φύσει ἀδύνατον νὰ πιστευθῇ ὅτι ὁ διδασκαλὸς δύναται νὰ ἐργασθῇ ἐπιτυχῶς ὅταν ὑλικῶς δέν εἶναι ἀνεκτὴ ἡ ζωὴ του, ἢ ὅταν ἐπὶ τέλους διὰ τὴν αὐτὴν τάξιν ὑπαλλήλου ἢ πολιτείας δέν τηρεῖται αὐτὰ μέτρα καὶ σιαθμὰ.

Καὶ ὁμοίως ἡ δύστηνος αὐτὴ τάξις ἠπατήθη εἰς τὰς προβλέψεις της καθότι μετὰ τὴν μετεκπαιδευσίαν της διὰ τῶν ἤδη ὑφισταμένων νόμων ἀκολουθεῖ καὶ αὕτη τὴν σειράν τῶν νεοδιοριζομένων τὸ πρῶτον ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ συναδέλφων χορῆς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψει καθ' ὀλοκληρίαν ἢ τυχὸν εὐδόκιμος 20)ετῆς προϋπηρεσίας των. Καὶ οὕτως ἐνῶ ἕνας νεοδιοριζόμενος πτυχιούχος (δημ)λος δύναται σὲν 21) ἔτη νὰ φθάσῃ τῶν βαθμῶν τοῦ Εἰσηγητοῦ, ἐξ ἀντιθέτου ἕνας τοιτοβάθμιος τοῦ Νόμου 2858 καὶ ἡδὴ πτυχιούχος διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Εἰσηγητοῦ θὰ θελήσῃ διπλασίαν συνολικὴν ὑπηρεσίαν ἢ π. περίπου 45) ἔτην τὴν ὁποίαν καὶ ἂν ἀκόμη θελήσῃ ἀδυνατεῖ νὰ τὴν ὑπηρετήσῃ.

Ἄρα, διὰ τὸν περὶ οὗ πρόκειται μετεκπαιδευθέντα (δημ)λον ἢ μετεκπαιδευσις ἀπὸ ὑλικῆς ἀπόψεως, κατέστη ὄχι μόνον δῶρον ἀδωρον ἀλλὰ καὶ ἐπιζήμιον καθότι, διὰ νὰ μετεκπαιδευθῇ παρέμεινεν εἰς διαφοροὺς πόλεις, περιέκοψε τὸν ἄριον τῶν τέκνων του καὶ οὕτως ἐχρεώθη ἕκαστος οἰκογενειάρχης, γραφεὺς Β ἢ Α., με 8) μελῆ καὶ 10) μελῆ οἰκογένειαν περίπου 15,000 δραχμᾶς διὰ τὴν μετεκπαιδευσίαν του, ἢ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἐξαιφλήσῃ μετὰ τὸν σημερινὸν μισθὸν τοῦ Ἀκολούθου.

Καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ τάξις αὕτη διεμαρτυρήθη ἐντόπως διὰ τὴν ἀδικίαν ταύ-

την, καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ σημερινὸς λοπρῶδος ἐπὶ τῆς Παιδείας ἐξοχώτατος ὑπουργὸς καὶ ὡς βουλευτῆς καὶ ὡς ὑπουργὸς ἀνεγνώρισεν τὴν ἀδικίαν καὶ ὑπεσχολάκις καὶ προφορικῶς καὶ γραπτὰ διὰ τοῦ ὑπ' αριθ. 1106)18—2—31 ἔγγραφου πρὸς τὴν Διδασκαλικὴν Ἄνοιξιαν ὅτι εὐμενῶς θὰ μελετήσῃ τὴν δικτέραν διαβιβασίαν τῶν Γυμνασίων καὶ μετεκπαιδευθέντων Γ)ων καὶ εἶναι πῆξις ἀληθὲς ὅτι ἅρματα ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία συμπαθῶς παρακολουθεῖ τὸν γῶνάμα, καὶ συνηγορεῖ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ οὐδεὶς μέχρι σήμερον Ἑλληνικὸς τοχιστὸν Νόμος, ἠρηθή τὴν ἀναγνώρι προϋπηρεσίας μονίμου δημοσίου ὑπαλλήλου διὰ τὴν κατάταξιν καὶ προαγωγὴν καὶ ἐπὶ τέλους ἂν τοιαύτη ἄρνησις ἐπιπληται ἐπὶ τοῦ προκειμένου διὰ νὰ ἢ γνηθοῦν προστριβαὶ μετὰ τῶν πτυχιούχων συναδέλφων μας εἰς βάρος τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἡ ἄρνησις αὕτη ἐπιβάλλεται ἄννον διὰ 3 ἢ 4) ἔτη, καθότι μόνον 3) εἰ καὶ 4) εἰς σπουδᾶς ἔχουν ἐπὶ πλεόν τοι, ἀλλὰ καὶ ἡ τοιότης αὕτη ὑπέστη σπουδῶν δέν ἀντετατεστάθην ὑπερσειετῆ τείραν καὶ δοκιμασίαν;

Ἐπειδὴ, Ἐξοχώτατοι, ἐπὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ δικαίου καὶ τῆς ὑποχρέσεως μέχρι τῆς δημοτικῆς ἀπόδοσεως αὐτοῦ πάσχει τριματία ἀτόσεσις.

ΓΙΑ ΤΑΥΤΑ

Ἐξ ὀνόματος τῆς πανελληνίου οὐκίδ τῶν μετεκπαιδευθέντων Γ)ων (δημ)λω ποιούμεθα τὴν ὑστάτην Ἐκκλήσιον διὰ τοῦ παρόντος ὑπολήματος καὶ τιοικελοῦμεν ὅπως ἀναγνωρισθῇ ἡ ποσῆτησις μας καὶ ἐτέλθῃ ἡ ἐξῆς τροποποίησις.

Τριτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι το Νόμου 2858 μετεκπαιδευθέντες εἰς μονοτάξια τμήματα διδασκαλείου καττάσσονται εἰς τὴν ἀνάλογον κατηγορίαν συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 2) λαμβανόμενης ὑπ' ὄψιν τῆς προϋπηρεσίας ταυτῆς διὰ τὴν κατάταξιν καὶ τὴν προαγωγὴν.

Ἐξοχώτατοι,

Καὶ ἀπὸ οικονομικῆς ἀπόψεως εἶναι ἐξ-



τασθῆ ἢ τροποποίησις αὕτη εἶναι τόσον μηδαμηνή, διότι εἶναι ὀλίγοι οἱ μετεκπαιδευθέντες μέχρι σήμερον καὶ ἔτι ὀλιγώτεροι οἱ μέλλοντες νὰ μετεκπαιδευθῶσιν, ὥστε τὸ βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ θὰ εἶναι τόσον, ὅσον τὸ βάρος τοῦ γῶνωπος ἐπὶ τοῦ Κέρατος τοῦ βοῦς κατὰ τὸν Αἰσώπειον μῦθον.

Ἐξοχώτατοι,

Ἡ ἀποδοχὴ τοῦ αἰτήματος τούτου ἀποτελεῖ ἔργον ὑψίστης δικαιοσύνης καὶ θὰ τερματίσῃ ἕνα ἀγῶνα εὐγενικόν, ὃ ὁποῖος κατέκτησε τὴν συμπάθειαν ὀλοκλήρου τῆς κοινῆς γνώμης.

Μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι θέλετε ἀναδειχθῆ οἱ ὀριστικοὶ Σωτῆρες τῆς πολυπαθοῦς ταύτης τάξεως.

Διατελοῦμεν Εὐπειθέστατοι

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 1ῃ Ὀκτωβρίου 1931

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ὁ Πρόεδρος

Τὰ Μέλη

Κων. Ζάγκας

Δημ. Δαγούδης

Δημ. Δημόπουλος

ΝΟΜΟΣ 5019

Περὶ ἰδρύσεως Σχολ. ταμείων καὶ Σχολ. ἑφορειῶν

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.

Πύροι τῶν Σχολικῶν Ταμείων

α) Οἱ ἐν γένει πόροι αὐτῶν

Ἄρθρον 9.

1 Πόροι τῶν Σχολικῶν Ταμείων εἶναι οἱ ἑξῆς:

α) Αἱ ὑφ' ἐκάστης Σχολικῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἐκάστου Ταμείου Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας σχηματισθεῖσαι περιουσίαι μέχρι τῆς συστάσεως τῶν διὰ τοῦ παρόντος νόμου ἰδρυομένων Σχολικῶν Ταμείων,

β) Αἱ ἐν ταῖς Νέαις Χώραις ἐκκαθαρισθεῖσαι ἢ ἐκκαθαρισθησόμεναι σχολικαὶ περιουσίαι κατὰ τοὺς νόμους 2508 (1920) καὶ 4446 (1926).

γ) Ἀκίνητα καταληφθέντα ἢ καταλει-

πόμενα εἰς Δήμους ἢ Κοινότητας διὰ δωρεᾶς, ἐν ζωῇ ἢ αἰτία θανάτου, κληρονομίας ἢ κληροδοσίας ὑπὸ τὸν ρητὸν ὄρον νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὡς διδακτήρια, περιοχόμενα εἰς τὴν κυριότητα τῶν Σχολικῶν Ταμείων πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ δι' ὃν ἐδωρήθησαν ἢ κατελήφθησαν.

δ) Κληροδοτήματα καὶ δωρεαὶ πρὸς τὰ σχολικὰ Ταμεία.

ε) Ἐὰ μισθώματα τῶν ἀκινήτων ἀνηκόντων εἰς τὰ Σχολικὰ Ταμεία.

στ) Τὸ προῖόν τῆς ἐκποιήσεως τοῦ κριθέντος ὡς ἀκαταλλήλου παλαιοῦ δημοσίου ἢ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ διδακτηρίου ἢ καὶ ἄλλου ἀκινήτου ὁποσδήποτε περιελθόντος εἰς τὴν κυριότητα τῶν Σχολικῶν Ταμείων ἢ ἄλλου ἀχρήστου ὑλικοῦ.

ζ) Τὰ ἐκ τοῦ ἐνσήμου Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ παρόντος νόμου εἰσπραττόμενα ποσὰ, ἀποδιδόμενα εἰς ἕκαστον Σχολικὸν Ταμεῖον κατὰ τὰ διὰ Διατάγματος τῶν ὑπουργῶν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Παιδείας καθορισθησόμενα.

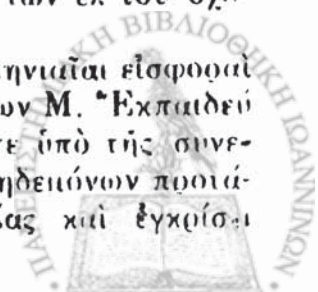
η) τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν προϊόντων τῶν σχολικῶν κήπων καὶ σχολικῶν ἐργαστηρίων εἰσπραττόμενα ποσὰ.

θ) Τὰ ἐκ τῆς διοργανώσεως σχολικῶν ἑορτῶν, ἀγορῶν, θεατρικῶν παραστάσεων κλπ. εἰσπραττόμενα ποσὰ, αἰτίας δύνανται ν' ἀπαλλαγῶσιν πάσης ἐν γένει φορολογίας, ὁποσδήποτε καὶ ἂν τελοῦνται κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ κατ' ἐξουσιοδότησιν αὐτοῦ ἐνεργούντος οἰκείου Οἰκονομικοῦ Ἐφόρου.

ι) Αἱ εἰσπράξεις ἐκ προαιρετικῶν ἐράνων ἐνεκομιμένων ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἢ τῷ Ἐξωτερικῷ ὁδεῖα τοῦ ἀρμοδείου Ὑπουργείου.

ια) αἱ προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων κατὰ τὴν ἐγγραφὴν τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων, τὴν προαγωγὴν τῶν ἢ τὴν ἀπόλυσίν των ἐκ τοῦ σχολείου.

ιβ) Αἱ ὑποχρεωτικαὶ μηνιαῖαι εἰσφοραὶ τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων Μ. Ἐκπαιδευσεως, ὁριζόμεναι ἐκάστοτε ὑπὸ τῆς συνελεύσεως τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων προαίσει τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας καὶ ἐγκρίσει



τοῦ οἰκείου Νομάρχου.

ιγ') Αἱ εἰσπράξεις ἐξ ὑποχρεωτικῶν ἐράνων ἐπιβαλλομένων κατὰ τὰ καθοριζόμενα ἐκάστοτε διὰ Διατάγματος, ἰσχυουσῶν μέχρι τῆς ἐνδόσεως αὐτοῦ τῶν σχετικῶν διατάξεων τῶν ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1926, 14 Μαρτίου 1927, 13 Σεπτεμβρίου 1927 καὶ 7 Μαρτίου 1928 Π. Διαταγμάτων, τῶν Σχολ. Ἐφορειῶν καθισταμένων ἀρμοδιῶν ἀντὶ τῶν τέως διδακτηριακῶν ἐπιτροπῶν.

ιδ') Αἱ ὑπὸ τῶν οἰκείων Δήμων καὶ κοινοτήτων χορηγία καὶ προσχώρησις συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 13 τοῦ παρόντος νόμου

ιε') Τὸ προῖον εἰδικῆς τοπικῆς φορολογίας, ἐπιβαλλομένης κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ παρόντος νόμου.

ιστ') Εἰσφοραὶ εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν ἢ εἰς δωρεὰν μετεκόμισιν οἰκοδομησίμων ὑλικῶν ἢ ἐπίπλων κλπ. εἰς τὸν τόπον τοῦ προορισμοῦ τῶν ἐπιβαλλομένην κατὰ τὰς διατάξεις τὰς ἀναφερομένας ἐν τῷ ἐδ. 1 ιγ' τοῦ παρόντος ἄρθρου.

ιζ') Αἱ ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν ναῶν χορηγία καὶ παραχωρήσεις συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 13 τοῦ παρόντος νόμου,

ιη') Αἱ ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐκ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ «Κατασκευῆς κλπ. διδακτηρίων» (ἐκπαιδευτικῶν τελῶν), ἐκ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου ἢ ἐξ ἄλλων χρηματικῶν κεφαλαίων χορηγούμεναι συνδρομαὶ κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 17 τοῦ παρόντος νόμου ὀριζόμενα.

ιθ') Τὸ προῖον μικροῦ τοπικοῦ λαχείου ὀργανουμένου κατὰ περιφέρειας, καθ' ἃ εἰδικὸς ὀργανισμὸς θέλει καθορίσει. ἐκδιδόμενος δὲ διὰ Διατάγματος προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας,

2. Ἀπαγορεύονται οἱ μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδεως δι' οἰονδήποτε ἄλλον σκοπὸν ἐκτὸς τῆς ἐνισχύσεως τοῦ σχολικοῦ ταμείου προαιρετικοὶ ἔρανοι, οἱ δὲ τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαίδεως γινόμενοι κατόπιν ἀδείας τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, δὲν δύνανται νὰ περιβαίνουν κατ' ἔτος τοὺς δύο.

ἄρθρον 10.

Τὸ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ν. Δ. τῆς 25 Μαΐου 1926 (ἀριθ. φύλλ. Ἐφημ. Κυβερν. 202) ἀποδιδόμενον ποσοστὸν κατατίθεται ἐφεξῆς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν καὶ διατίθεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας διὰ πράξεως αὐτοῦ.

β. Αἱ εἰσφοραὶ τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων καὶ Ναῶν ὑπὲρ τῶν Σχολικῶν Ταμείων

ἄρθρον 1.

1. Ἐκαστος Δήμος ἢ Κοινότης ὑποχρεοῦται νὰ εἰσφέρει διὰ τοὺς σκοποὺς τῶν Σχολικῶν Ταμείων :

α) Δι' ἀναγραφῆς χορηγίας ἐν τοῖς ἐτησίοις προϋπολογισμοῖς ἀναλόγου πρὸς τοὺς πόρους τῶν.

β) Διὰ τῆς δωρεᾶν παραχωρήσεως καταλλήλου γηπέδου πρὸς ἀνέγεσθαι διδακτηρίου, γενομένης δι' ἀπόφάσεως τοῦ Δημοτικοῦ ἢ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου.

γ) διὰ τῆς ἐπιβολῆς εἰδικῆς τοπικῆς φορολογίας κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 12 τοῦ παρόντος νόμου ὀριζόμενα

δ) διὰ τῆς ὀργανώσεως μικρῶν τοπικῶν λαχείων ἀδεία τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, τῶν ὁποίων ἡ λειτουργία θέλει οὐθμισθῆ διὰ Π. Διατάγματος.

2. Μὴ ἀναγραφομένης ἐν τῷ δημοτικῷ ἢ Κοινοτικῷ προϋπολογισμῷ τῆς κατὰ τὸ ἐδάφιον 1 τοῦ παρόντος ἄρθρου χορηγίας, ἀναγράφει ταύτην ὑποχρεωτικῶς ὁ Νομάρχης ἀπ' εὐθείας ἢ τῇ αἰτήσῃ τῆς οἰκείας Σχολικῆς Ἐπιτροπῆς.

3. Αἱ ὑπὸ τῶν Δήμων ἢ Κοινοτήτων ὑπὲρ τῶν Σχολικῶν Ταμείων χορηγία καταβάλλονται δι' ἐντάλματος ἐκδιδουμένου ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν, ἀρνούμενου δὲ ἢ καθυστεροῦντος τοῦ Δήμου ἢ τῆς Κοινότητος τὴν ἔκδοσιν τοῦ οἰκείου ἐντάλματος ἐκδίδει τοῦτο ἀπ' εὐθείας ὁ Νομάρχης.

4. Αἱ διατάξεις τοῦ ἐδαφίου 1 α καὶ β τῶν ἐδαφ. 2 καὶ 3 τοῦ παρόντος ἄρθρου ἰσχύουν καὶ διὰ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια τῶν Ναῶν ὡς πρὸς τὰ εἰς αὐτοὺς ὑπαγόμενα σχολεῖα.

Οἱ ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν ναῶν πόροι διατίθενται ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἴδρυσιν καὶ τὸν πλουτισμὸν τῶν σχολικῶν βιβλιοθηκῶν.

γ'. Εἰδικαὶ φορολογίαι ὑπὲρ τῶν Σχολικῶν Ταμείων.

1) Εἰδικὴ τοπικὴ φορολογία

Ἄρθρον 12,

1. Τὰ δημοτικὰ ἢ κοινοτικὰ συμβούλια ἢ αἰτήσῃ τῶ οἰκείων Σχολικῶν Ἐφορεῖν ἀποφασίζουσι περὶ τῆς ἐπιβλητέας εἰδικῆς τοπικῆς φορολογίας ὑπὲρ τῶν τοπικῶν Σχολικῶν Ταμείων, ἐπιβαλλομένης κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Δημοτικῆς καὶ Κοινοτικῆς Νομοθεσίας.

2. Αἱ ἐπιβαλλόμεναι φορολογίαι βεβαιοῦνται καὶ εἰσ τράττονται καθ' ὃν τρόπον καὶ αἱ λοιπαὶ πρόσοδοι καὶ φόροι τοῦ Δήμου ἢ τῆς Κοινότητος καὶ ἀποδίδονται ὑπὸ τοῦ Ταμείου αὐτῶν διὰ γραμματίου παρακαταθήκης, ἐκδιδομένου ἐπὶ ὀνόματι τοῦ οἰκείου Σχολικοῦ Ταμείου. Ὅπου δὲ ὑπάρχουν πλείονα τοῦ ἐνὸς Σχολικὰ Ταμεία, ἢ εἰς αὐτὰ κατανομῆ τῶν ἐκ τῆς φορολογίας προσόδων γίνεται διὰ πράξεως τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου.

2) Ἔνσημον Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας

Ἄρθρον 13.

Τὸ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ νόμου 2442 (1920) προβλεπόμενον εἰδικὸν ἔνσημον «Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας» ὡς τοῦτο καθωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ν. Δ. τῆς 29 Δεκεμβρίου 1922, παραμένει ὡς ἔχει τὰ 3)4 δὲ τῶν εἰσπραξέων αὐτοῦ ἀποδίδονται, ἀντὶ τῶν τεσσάρων Ταμείων Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας, εἰς τὰ Σχολικὰ Ταμεία τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδευσεως. Διὰ πράξεως τῶν Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν καὶ Παιδείας, καθορισθήσεται ὁ τρόπος τῆς ἀποδόσεως τῶν εἰσπραττομένων ἐκ τοῦ ἔνσημου τούτου εἰς τὰ οἰκεία Σχολικὰ Ταμεία ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν. ὡς καὶ τὰ τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς καταβλοῆς τοῦ ἔνσημου τούτου ὑπὸ τῶν ἀπόρων μαθητῶν

δ') Σύναψις δανείων ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ταμείων.

Ἄρθρον 14

Ἐπιτρέπεται εἰς τὰ Σχολικὰ Ταμεία πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ αὐτῶν νὰ συνάπτωσιν, ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, δάνεια ἐπὶ ἔγγυθσει ἢς κινήτης τῶν περιουσίας ἢ ἐπὶ ὑποθήκῃ τῆς ἀκινήτου ἢ ἐπὶ τῇ παροχῇ μέρους ἢ τοῦ ὅλου τῶν προσόδων τῶν διὰ τὴν ἐμπληρέτησιν τοῦ δανείου.

ε') Κρατικὴ χορηγία

Ἄρθρον 15

1. Πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν ἐκάστου Σχολικοῦ Ταμείου παρέχεται εἰς αὐτὸ ἀποφάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας χρηματικὴ συνδρομὴ ἐκ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ «Κατασκευῆς κλπ. διδαστηρίων» (Ἐκπαιδευτικῶν τελῶν) καὶ ἐφ' ὅσον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1930 Π. Διατάγματος ὑφίσταται διαθέσιμον ὑπόλοιπον, ἢ ἐκ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἢ ἐξ ἄλλων διαθέσιμων χρηματικῶν κεφαλαίων κατόπιν αἰτήσεως τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας καὶ ἐκθέσεως τοῦ οἰκείου Ἐπιθεωρητοῦ ἢ τοῦ σχολικοῦ Ἀρχιτέκτονος ἢ τεχνικοῦ ὑπαλλήλου τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας μεταβάντος ἐπὶ τόπου.

2. Ὁ τρόπος τῆς παροχῆς τῆς τοιαύτης χορηγίας καὶ τῆς ἀναλήψεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ταμείων ὁρισθήσεται διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας.

3. Ὁ οἰκείος Ἐπιθεωρητὴς ὑποχρεοῦται νὰ ἀναφέρῃ ἐκάστοτε εἰς τὸ Ὑπουργεῖον περὶ τοῦ τρόπου τῆς διαθέσεως ἐκάστης χορηγομένης συνδρομῆς.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΕΠΙ ΤΗ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΕΙ ΗΜΕΣ

Η ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗ ΣΟΥ

Τὸ σταμάτημα τῶν προαγωγῶν τρία ἔτη ἠρόνια εἰς τὸ Ὑπουργεῖο, ἢ ἄρνησις γιὰ τὴν ἀπόδοσιν τῶν δικαιωμάτων σιὸς μειεκπαιδευθέντας Γ)θ:α-



ους και Γυμνασιστάς ὡς και για τὴν ἴδρυσή και πρῶγωγὴ σχολείων, ἐνῶ ἀπ' τὴν ἄλλ' μεριά ξεφουρνίζονται ἀρκετοὶ πτυχοῦχοι και μένουν χωρὶς θέσῃ ἀπάνε σιτὴν ἀκμὴ τῆς δράσεως, ἢ μὴ συμμετοχὴ τοῦ κλάδου σιὰ Ἐποπτικὰ Συμβούλια κ. ἄ. εἶναι τὰ ζητήματα πρὸ ἀπασχολοῦν σήμερα τὸ δασκαλικὸ κόσμο, για τὴ λύση τῶν ὁποῖων προβάλλεται, και τίς οἶδε ἕως πότε, τὸ ἄριστο πρόσχωμα τοῦ προὔπ)ρισμοῦ.

Και σὲν νὰ μὴν ἔφθασαν ὅλα αὐτὰ ἰδὺν και ἡ ἀντίληψις τῶν Ἑγετῶν τῆς Παιδείας, ὅτι ὁ δασκαλικὸς κόσμος σιὸ σύνολό του δὲν βρῖσκειται σιὸ ὑψος τῆς ἀποστολῆς του ἀπὸ μόρφωση κι' ἐνθουσιασμό.

Ἐστερα ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἀγαπητὸ Ἐγετῆριο ἢ ἐπανέκδοσή σου ἀποχτάτι μιὰ ἰδιαίτερη σημασία και ξεχωριστὴ σπουδαιότητα. Πρόκειται παράλληλα πρὸς τὸ ἐπίσημο ὄργανό μας «Διδασκαλικὸ Βῆμα» ὅχι μονάχα νὰ παίξῃ τὸ ρόλο τοῦ ἀργανωτοῦ και προπαρασκευαστοῦ τοῦ ἀγῶνα, πού εἶναι τόσον ἀπαραίτητος σιτὴ σημερινὴ περίστασις για τὴ διεκδίκηση τῶν δικαιωμάτων μας, ἐὰν πραγματικὰ πιστεύσωμε πῶς ἔχομε σιτὴ ζωὴ δικαίωμα, και μὲ τὴ συγχρονισμένη σου παιδαγωγικὴ ὕλη νὰ συντελέσῃ σιτὴν μορφωτικὴν ἐξύψωση τοῦ δασκάλου, ἀλλὰ και νὰ συνεχίσῃ τὴν προσπάθεια τοῦ διαφωτισμοῦ τῆς κοινῆς γνώμης, ὅτι οἱ δημοδιδάσκαλοι πού διεξάγουν τὸν ἀγῶνά των, δὲν σείουν τι θεμέλια τῆς κοινωνίας, ὅπως τοὺς συκοφαντοῦν ἀλλὰ ἐπιδιώκουν νὰ ἐπιτύχουν τὴ δικαίαια ἀμοιβὴ τῆς ἐργασίας των, χωρὶς νὰ βλάβῃ τὴν ἰσοσκέλιση τοῦ προὔπολογισμοῦ και τὴν ἀφαίμαξη τῶν ἐργαζομένων μὲ τὴν ἐπιβολὴ νέων φόρων, ὅπως πέτυχαν και πετυχαίνουν ὅλοι οἱ ἄλλοι κλάδοι τῶν ὑπαλλήλων.

Μὲ τὴν ἀντίληψη αὐτὴ χαιρετίζω τὴν ἐπανέκδοσή σου εὐχόμενος ὁλόψυχα ν' ἀποβῆς κτῆμα παντὸς διανοουμένου και εἰδικὰ βοήθημα κάθε δασκάλου.

Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Ἰωάννινα 7 Σεβρίου 1931

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΙΣ

Η ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΡΗΤΩ

Ὁ σημερινὸς ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, ἐὰν θέλῃ ὄντως νὰ εὐεργετήσῃ τὴν ἐκπαίδευσιν μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὀφείλει ἀπαραιτήτως ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τὸ νὰ θεσπίσῃ τὴν Μετεκπαίδευσιν τῶν ἐπιθεωρητῶν τῆς Δημοτ. Ἐκπαιδευσεως διὰ λόγους τοὺς ὁποῖους θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ἐκθέσωμεν, καθ' ὅτι τὴν ἀνάγκην μιᾶς τοιαύτης μετεκπαίδευσεως ἀνεγνώρισαν και αὐτοὶ οὔτε οἱ κ. Ἐπιθεωρηταὶ κατὰ τὸ περυσινὸν τοὺς συνέδριον.

ΟΙ ΒΥΗΘΟΙ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ

Πρὸ ἐνὸς και πλέον ἔτους ἔχουν γινεὶ δοκιμασίαι πρὸς κατάληψιν θέσεων βοηθῶν ἐπιθεωρητῶν και ὁμαρμέχρι σήμερον ἀκόμη οἱ κ. Ἐπιθεωρηταὶ στεροῦνται γραφῶν και εἶναι ποχρεωμένοι οὔτοι νὰ ἐκτελοῦν ὅχι μόνον χροὴ γραφῶν ἀλλὰ και κλητήρων ἀκόμη. ἂν κ. ἀρμόδιοι δὲν σᾶς ἐνδεδίφερη ποσῶς διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας ἔχετε ὅμως ἱερὰν ὑποχρέωσιν νὰ ἐνδιαφερῆτε δι' αὐτὴν ταύτην ὑγείαν τῶν κ. Ἐπιθεωρητῶν, ἐπιτὸς ἐὰν νομίζετε αὐτοὺς σιδηρένιοι ὁπότε δικαίωμα Σας.

ΟΙ ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΝΤΕΣ Γ)Ο.

Δημοσιεύοντες τὸ ὑπόμνημα τῶν μετεκπαιδευθέντων Γ)ων, θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ἀσχοληθῶμεν ἐπ' αὐτὸν ἀδικία πού φαίνεται σιτηνηγορία δὲν εἶλε. πιστεύομεν ὅτι ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ θὰ βαρεθῇ ὁ κ. ὑπουργὸς νὰ δώσῃ κι' ἄλλες ὑποσχέσεις και τὴν πραγματοποίησιν πλέον τῶν παλαιῶν.

Ο ΚΟΣ ΔΑΓΚΛΗΣ

Πρὸς τὸν κ. Δαγκλῆν ἐπὶ τῷ διορισμῶ του ἕως ἐκπαιδευτικοῦ συμβούλου τὸ «Ἐγετῆριον» τοῦ ἀποτείνει ἐπὶ ἐγκάρδιον χαιρετισμόν. Ἡ γνωστὴ μηχητικότης τοῦ γνωστοῦ τούτου παλαμάχου συναδέλφου ἐξοσφαλίζει ἐν τῷ

(Συνέχεια σιτὴν ἰδίην σελίδα)

1931

ΕΓΕΡΤΗΡΙΟΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Μία σκιαγραφία του πνεύματος της αγωγής μας ως όλου και ως κοσμοθεωρίας, μία προσπάθεια προς διάγνωσιν των τρωτών και των Παιδαγωγικών αντιομιών εις τὰς ὁποίας κυλιέται ὁ σχολικός μας ὄργανισμός μία ἐν τέλει προσπάθεια ἐρεύνης τοῦ προβλήματος μέχρι τῶν ἠγῶν του, ὅσοι οἱ ἀνωτέρω μνημονευόμενοι παράγοντες ἐν συνδυασμῶ, εἶναι ἕνα τὸν νὰ παρασκευάσουν τὸ ἔδαφος διὰ τὴν ἐπιτυχὴν ἀντίληψιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ προβλήματος τόσον εἰς τὰς γενικὰς κατευθύνσεις ὅσον καὶ εἰς τὴν λεπτομερικὴν ὀργάνωσίν του.

Ἡ ἐπιστήμη τῆς Ἀγωγῆς καὶ τὰ παιδαγωγικά ἐν γένει προβλήματα ὡς ἔχοντα ὅσον ἄνθρωπιν ἰδιότητα ἐν τῇ ἐξαρτήσῃ τῆς πρὸς τὴν ἐκπολιτιστικὴν κατάστασιν καὶ τὴν οἰκονομικὴν ἐκείνην φιλοσοφικὴν κοσμοθεωρίαν ἔχοντα ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν αὐτῆν παρεκκλιθεῖσιν καὶ ἐξεταζόμενα παρέχον πολὺ τιμὴν τὴν συμβολὴν τῶν καὶ ἀκαταγώνιστον τὸ κῆρὸς τῶν, ἐνῶ τὸ ἀντίον εἰς τὴν μονομερῆ καὶ μονόλευρον παρεκκλιθεῖσιν τῶν στεροῦνται αὐτῆς ταύτης τῆς οὐσιώδους ἐμφράσεως τῶν καὶ τῆς βαθυτέρας κατανοήσεως μετὰ τὸς ἔχοντα εἰς οἰκονομικὴν λογοκρατίαν ἢ ἐπιπολεῖται Προσγεωροῦσιν.

Ἀποτυχῶς διεπίνομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι αἱ παιδαγωγικαὶ ἰδέαι ἐν Ἑλλάδι συσταθῆσαν κατὰ τὸ πλείστον πρὸς μεθοδολογικὰ προβλήματα καὶ γενικὴ ἀντίληψις τῆς πλειονότητος τῶν διδασκόντων διὰ τὴν ὁμηρικὴν ἐκπαίδευσιν ἡμῶν καὶ ἐξέλαβεν τὴν οὐσίαν τῆς Παιδαγωγικῆς σκέψεως ὡς ἀποβλεπούσης εἰς ὅ

δὲν ἄλλο εἰμὴ εἰς τὴν καλλιτέρευσιν τῶν μεθόδων τῆς διδασκαλίας.

Ἐφόσον δὲ τοιαύτη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἐρμηνεῖα ἐδόθη εἰς τὴν οὐσίαν τῆς Παιδαγωγικῆς σκέψεως καὶ τῆς Παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης, οὐδὲν τὸ παράδοξον ὅτι ἐγεννήθη ἐκ παραλλήλου εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν διδασκόντων ἡ ἰδέα ὅτι καὶ αἱ μέθοδοι τῆς διδασκαλίας εἶναι ζήτημα συμφορῶν ἐρχομένου ἐξ Εὐρώπης ὅπως ἡ μόδα τῶν φορεμάτων, ἐπομένως καὶ ἡ νέα Μόδα θὸ ἠδύνατο νὰ ὑποστῇ νέας ἐξελίξεις καὶ μεταμορφώσεις καὶ οὕτω ἐκλονίσθη σιγά, σιγά, κατ' οὐσίαν, συντρεξάντων βεβαίως καὶ πληθῶς ἄλλων παραγόντων, καὶ αὐτὴ αὐτὴ ἀκόμη ἡ μεθοδικὴ βῆσις καὶ μετέπεσε σήμερον τοῦλάχιστον τὸ ὅλον πρόβλημα τῶν μεθόδων εἰς τὴν σφαῖραν μιᾶς διδακτικῆς ἀναρχίας.

Ἄλλ' ἡ διδακτικὴ ἀναρχία συνεπληρωθῆ διὰ μιᾶς γενικωτέρας παντοειδοῦς συσκοίσεως, ἣτις ὠδήγησεν ἐν τέλει εἰς μίαν Παιδαγωγικὴν καὶ Ἐκπαιδευτικὴν ἀναρχίαν καὶ τὸ ἀπώτερον αἷτιον ὅλης αὐτῆς τῆς καταστάσεως, ἡ ὁποία, καθὼς ἡμεῖς τοῦλάχιστον νομίζομεν, χαρακτηρίζεται ἐπακριβῶς τὸ πρᾶγμα, ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἡ Παιδαγωγικὴ ὡς ἐπιστήμη, ὡς σύστημα, ὡς διάγνωσις ψυχικῶν, κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν καταστάσεων, ὡς παλμός καὶ ἀρμονία τοῦ σχολικοῦ ὀργανισμοῦ ὡς ἐπιστήμη μακροχρονίου μελέτης πληθῶς προβλημάτων καὶ ἀθορύβου πειραματισμοῦ, ὡς κοσμοθεωρία ἐν τέλει μεβῆσιν τὴν ἰδικὴν μας Ἑλληνικὴν πραγματικότητα δὲν ἐκαλλιέργηθη οὔτε εἰς τὸ Πανεπιστήμιον οὔτε εἰς τὰς διδασκαλίας μας.

Ἡμεῖς δὲ ἐπισημαίνουμεν ὅτι ἡ ἀναρχία τῆς διδασκαλίας ἐστὶν ἀποτέλεσμα τῆς ἀναρχίας τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ συστήματος.

Handwritten notes and signatures on the right margin, including a large '7' in a circle and a signature at the bottom.

Ἀπὸ τὴν Ἐπιστήμην τῆς Ἀγωγῆς ὁ διδάσκαλος δὲν γνωρίζει σχεδὸν τίποτε.

Ἐκείνο δὲ τὸ ὅποιον εἰς τὰ Διδασκαλεῖα καὶ τὸ Πανεπιστήμιον διδάσκονται ὡς Παιδαγωγικὰ μαθήματα εἶναι ἀπλῶς μία τέχνη τῆς διδασκαλίας, οὐδεμία ὁμῶς Παιδαγωγικὴ γνῶσις, οὐδεμία παιδαγωγικὴ καὶ φιλοσοφικὴ κοσμοθεωρία, οὐδεμία ἐν γένει Ἐπιστήμη καὶ θεωρία περὶ Μορφώσεως Ἀγωγῆς.

Τὰ προβλήματα τὰ σχολικὰ οὐδέποτε προσέλαβον ὑπαρξιν ἐκ τῶν ἔσωθεν, ἐκ τῆς ψυχῆς τῶν διδασκόντων, ἐξ ἀκαταγνώστου ἐσωτερικῆς ψυχικῆς ἀνάγκης, ἀλλὰ πάντοτε ἐπεβλήθησαν ἐκ τῶν ἔξωθεν ἐνῶ δὲ ὁλόκληρος ὁ σχολικὸς μας ὀργανισμὸς κυλῖεται καὶ παραπαίει μέσα εἰς ἓνα λαβύρινθον ἀντινομῶν καὶ μεσαιωνισμῶν καὶ ἀναχρονισμῶν καὶ ἐνῶ πληθὺς πραγματικῶς λεπτῶν καὶ δισεπιλύτων προβλημάτων προσβάλλει πρὸς λύσιν, ἢ θεραπεία τῶν ἐπιζητεῖται ἢ διὰ συνταγῶν ἢ διὰ προχειρολογίας ἢ καὶ δι' ἀγνοίας πολλάκις, οὐδέποτε δὲ δι' ἀθορύβου μακροχρόνιον ἐργασίαν καὶ συζητήσεως περιβεβλημένην τὸν σεβασμὸν πρὸ παντὸς πρὸς τὰς γνώμας καὶ τὴν προσπικότητα τῶν ἄλλων.

Ὡς ἐκ τούτου δὲ καὶ τὰ ἐκάστοτε λαμβανόμενα μέτρα διὰ τὴν καλλιτέρευσιν τοῦ Σχολικοῦ μας συγκροτήματος δὲν συνοδεύονται ἀπὸ σοβαρὰν καὶ ἀθόρυβον ἐργασίαν καὶ συνεργασίαν τοῦ συνόλου, δὲν υποδεικνύονται κατόπιν βαθείας μελέτης καὶ συστηματικῆς διαρθρώσεως τόσον εἰς τὸ ὅλον ὅσον καὶ εἰς τὰς λεπτομερείας τῶν, συνεπῶς οὐδὲν τὸ παραδοξὸν ὅτι φέρουν ἄλλοτε μὲν τὴν σφραγίδα τῆς προσωρινότητος ἢ τῆς στιγμιαίας πομφολυγώδους ἐντυπώσεως, ἄλλοτε δὲ εἶναι ἐκ τῶν προτέρων προδιαγεγραμμένη μετὰ ἀκριβείας ἢ ἀποτυχία τῶν.

Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ γενικωτάτη εἰκὼν τῆς καταστάσεως καὶ ὁ τρόπος τῆς καλλιτεργείας παρ' ἡμῖν τῆς Παιδαγωγικῆς σχέσεως καὶ τῆς Παιδαγωγικῆς Ἐπιστήμης.

Ἐὰν δὲ ἠθέλομεν νὰ εἰσεέλθωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ ἄλλων προαγόντων ὑποβοηθούτων τὴν παιδαγωγικὴν κίνησιν καὶ προσπαθειῶν νὰ προάγῃσιν ἐν γέ

νει τὰ σχολ. καὶ καὶ ἐκπαιδευτικὰ προβλήματα, θὰ ἴδωμεν ὅτι ὁ ρόλος τῶν ἡ ἀσθενέστατος ὑπῆρξεν ἢ καὶ πολλάκις συνεισκότισε καὶ παρέβλαψε τὴν οὐσίαν.

Ἄλλὰ πάντα ταῦτα εἶναι λεπτομέρειαι ὠχρῶσαι πρὸ τῆς γενικωτέρας εἰκόνος τῆς Ἀγωγῆς παρ' ἡμῖν ὡς ὄλον καὶ ὡς κοσμοθεωρίας.

Ἐὰν δηλονότι ἠθέλομεν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς νὰ χαρακτηρίσωμεν, βαθύτερον τὸ ὄλον σύστημα τῆς Ἀγωγῆς μας θὰ ἠδυνάμεθα ἀδιστακτικῶς νὰ ἀποφανθῶμεν ὅτι εἶναι σύστημα Ἀγωγῆς Ἐγωϊστικῆς Ἀγωγῆς ὀδηγούσης εἰς τὸν Ἐγωϊσμὸν καὶ εἰς πλήρη Ἐγωϊστικὴν Ἐκφανσιν τῆς Ἐρημείας τῆς Ζωῆς.

Ἀπὸ τῆς πρότης ἡ ἰέρεις τῆς εἰσόδου τοῦ εἰς τὸ σχολεῖον ὁ Ἕλληνοπαιστὴς ἀναλαμβάνει μίαν ἐγωϊστικὴν θέσιν καὶ ἐν συνεκῇ ἀγῶνι περιβεβλημένον καθαρῶς ἐγωϊστικὸν χαρακτῆρα ἀποκλειομένης διὰ τῆς ὅλης σφαλερῆς προφανῶς διοργανώσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ μας συστήματος τῆς καλλιτεργείας τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ζῶην κοινωνικῶν συναισθημάτων.

Ὁ μαθητὴς ἀπὸ τῆς πρότης ἡμέρας τῆς εἰσόδου τοῦ εἰς τὸ σχολεῖον ἀναλαμβάνει μίαν καθαρῶς ἐγωϊστικὴν θέσιν, ὅλα οἱ συμμαθηταὶ τοῦ εἶναι δι' αὐτὸν ἀντίπλοιο ἐν σχέσει μετὰ τὸ ζήτημα τῶν βαθμῶν τῶν περιφήμων ἐλέγχων, ἕκαστος προσπαθεῖ νὰ κερδίσῃ τὴν εὐνοίαν τοῦ διδασκόντος ὑποσκελίζων τοὺς συναδέλφους τοῦ ἕκαστος ἐν μῇ λέξει προσπαθεῖ νὰ ἀνιγνωρισθῇ ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἢ ὑπεροχὴ τοῦ ἕκαστος ἐργάζεται ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς καθαρῆς ἐγωϊστικῆς ἀντιλήψεως διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν ἀγαθῶν τῆς μελλούσης δράσεως τοῦ ἐν τῇ Κοινωνίᾳ καὶ τῇ Ζωῇ.

Ἐντεῦθεν συνάγεται ὅτι καὶ τὰ ἄλλοτε χρόνικὸν διαιρημα τῆς Σχολικῆς Ζωῆς, ὅπου προπαρασκευάζεται ἡ προβαθμιαία πρὸ τὴν Ζωὴν τὰ Κοινωνικὰ συναισθηματικὰ ὡς πρὸς τὴν πραγματικὴν οὐσίαν τῆς Ζωῆς εἶναι τελείως ἐξωβλησμένα.

Αἱ φαινόμενικαὶ φιλικαὶ ἰσχυροὶ ἀντιμέτωποι ἀλλήλων, ἢ δὲ θέσεις τῶν μαθητῶν καὶ ἡ κατῆξις αὐτῶν ἀκόμη εἰς τὰ σχολικὰ θρανία εἶναι τοιαύτη, ὥστε οὐ διακρίνεται τὸ πλῆθος τῆς Ἐγωϊστικῆς

ἐκτιμήσεως ἐν γένει δὲ πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν σφαιρὰν τοῦ σχολικοῦ μας ὀργανισμοῦ συναντῶν τις δείγματα ἐνὸς συνεχοῦς ἀνταγωνιστικοῦ ἀγῶνος πρὸς καθαρῶς ἐγωϊστικὰς κατευθύνσεις τῆς θελήσεως καὶ τοῦ συναισθήματος.

Καὶ ἡ τοποθέτησις αὐτῶν τῶν θρανίων ἀκόμη εἶναι ἐνδεικτικὴ καὶ χαρακτηριστικὴ τοῦ Ἐγωϊστικοῦ πνεύματος τῆς Ἀγωγῆς. Ὅπως εἰς τὸ θέατρον, εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ὡδαίου εἰς τὰς αἰθούσας τῶν διαλέξεων κἀθηνῆα ὅλοι οἱ εἰς ὄπισθεν τοῦ ἄλλου, οὕτω καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς παραδόσεως. Ἐμπροσθεν δὲ ὄλων ἵσταται ὁ μοναδικὸς σκηνοθέτης καὶ ἡθοποιὸς ὅστις διδάσκει, εἰσφέρειται, ἐρωτᾷ, ἐπιμαρτυρεῖται, ἐπιμαρτυρεῖται, ἐπιμαρτυρεῖται εἰς τὴν τάξιν τοὺς παρεκτρεπομένους, διορθώνει, ἐλέγχει, προορᾷ καὶ ἀποτέλει καὶ ἐν συνεχείᾳ ὅλης αὐτῆς τῆς **ρωμικοτραγικῆς ἀλύττου** γνωματεύει καὶ ἀπομαρτυρεῖ ὡς ὑπερτατοῦ καὶ δικαιοῦ.

Ἄλλ' οἱ μαθηταὶ δὲν εἶναι πλῆθος ἢ ὄχλος, ἢ μᾶλλον κερῶνικὴ, ἣτις ὀφείλει νὰ ἀπονεύσῃ ἐπιδοκιμασίας καὶ χρονοχρησιματά, οὐδὲ ἀνέλη διὰ τῆς βίας **διαπαιδαγωγῆμένη** ἢ ἐξαναγκασομένη εἰς ἐπιτυχίαν ἢ καὶ φαινομενικὰ, πλοδοχίαν.

Βεβαίως ὅν δὲ **ἐξεταζομένου τοῦ πράγματος πιστοποιεῖτε** ὅτι ἡ αἰτομικὴ προστάθεια δὲν ἀποβλέπει εἰς ἐπιτυχίαν τῆς ὀπίσθεν, ἀλλ' εἰς τὸ νὰ κατορθώσῃ ἕκαστος νὰ ὑποσκελίσῃ καὶ νὰ **ὑπερβῇ** τὸν ἄλλον.

Ὅλων τα βλήματα εἶναι ἐστραμμένα πρὸς τὸν διδάσκοντα, οἱ μαθηταὶ ἵστανται ὁ εἰς ὄπισθεν τοῦ ἄλλου, οἱ ὄπισθεν ἵστανται ὑποχρεοῦνται νὰ παρατηροῦν μόνον τὰς πτυχὰς καὶ τὴν ὀπισθίαν θέσιν τῶν συμμαθητῶν τῶν. **Μα** τὴν ἀλήθειαν δὲν θὰ ἤδον αὐτοὶ ἐκτενοῦν καὶ ἀλλοτρίως αὐτοὶ οὐδέποτε ἐντροχέουσαι νὰ ἐκπαιδεύσῃ καὶ **διαπαιδαγωγῆσιν** τις πρὸς ἐγωϊσμόν ἢ ἄλλον δὲ ἀκαταλληλὸς πῆμηνω, **νὰ μίαν ἀγωγὴν εἰς κοινωνικὰ συναισθήματα.**

Αἱ συνεχεῖς δὲ πίσεις καὶ ἡ τυραννολογία τῶν διδασκόντων συνήνωσαν τοὺς μαθητὰς ἐναντὶ τῆς θέλησεως τοῦ διδά-

σκοντος καὶ ἀφύπνισαν εἰς αὐτοὺς ἐν εἶδος κοινωνικοῦ πνεύματος.

Δὲν εἶναι δὲ κανὲν μυστικόν, τὸ κοινὸν μυστικὸν γύρω ὑπὸ τὴν οὐσίαν τῆς Σχολικῆς Ζωῆς, ὅτι διδάσκοντες καὶ μαθηταὶ σήμερον κατὰ τὸ μέγιστον μέρος—πλὴν βεβαίως σπανίων ἐξαιρέσεων—διατελοῦν εἰς ἐχθρότητα ἐκδηλὸν ἢ μὴ, εἰς φιλικὴν ἐχθρότητα ἂν θέλη τις καλύτερον νὰ διατυπώσῃ τὴν πραγματικότητα, τῶν μαθητῶν πάντοτε. Ἰποκρινομένων μέχρι τῆς λήψεως τοῦ περιφήμου **χαρτιοῦ.**

Ἐν μὲν λέξει τὸ σχολεῖον δὲν εἶναι διὰ τὸ παιδὶ καὶ τὸν ἔφηβον οὔτε τόπος χαρᾶς, οὔτε ἐννευκτικῶν πραγματικῆς ἐργασίας καὶ **μορφώσεως οὕτω τόπος** Ἀγωγῆς.

Ἐπιτακτικὴ **συνέπαισι** παύσασθαι ἢ ἀνάγκη ὅπως ἐν ἄλλο εἶδος Ἀγωγῆς διελλόμενον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ Κοινωνικοῦ συναισθήματος ἐνώση καὶ συμφιλίωση τοὺς δύο αὐτοὺς ἀντιμετώπους κόσμους, οἵτινες πολλάκις δὲν διαφέρουν τῆς ἐντυπώσεως δύο ἀντιμετώπων ἐχθρικών παρατάξεων εἰς τὸ μεταίχιμον τῶν ὀπίσθω ἵστανται ἢ βία, ἢ σκαιότης, ἢ **τυραννολογία**, ἢ ἔλλειψις ἀνθρωπισμοῦ.

Ἐν γένει ὁ ὄλος σχολικὸς μας ὀργανισμὸς μιστίζεται καὶ παραλαβεῖται ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἀσυνειδήτου διὰ τὰ 9)10 τῶν διδασκόντων **Ἀγαθῆς πρὸς Ἐγωϊσμόν**

Τοὺς καρποὺς δὲ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς Ἐγωϊστικῆς ἀνιλήψεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ μας συστήματος βλέπει τις ἐκδηλῶν εἰς ὅλην μας, τὴν Ἐθνικὴν, πολιτικὴν, καὶ κοινωνικὴν Ζωήν.

ΕΥΡ. ΣΟΥΡΛΑΣ

Διευθυντὴς τοῦ Πενταταξίου Διδ/λείου

Ἰωαννίνων

1931

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ὁ κρατῶν τὸ πρῶτον φύλλον θεωρεῖται συνδρομητῆς καὶ ἀναμένομεν τὴν συνδρομὴν του.



ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΩΝ ΦΥΣΙΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ὑπὸ Δημ. Μαντζίλα μετεκπαιδευθέντος ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Δημοδιδασκάλου

ΣΚΟΠΟΣ

Ὁ ἐπιθυμῶν νὰ ἐρευνήσῃ τίς ὁ σκοπὸς τῶν φυσιογνωστικῶν μαθημάτων προσκόπει κατὰ μεγίστων δυσχερειῶν, διότι οὐδὲν ἄλλο μάθημα ἔχει μεταβάλλει κατὰ τὴν πορείαν τῶν αἰώνων τόσους σκοποὺς ὅσους ἡ Φυσικὴ Ἱστορία καὶ τοῦτο διότι οὐδεμία ἐπιστήμη ἔχει ὑποστῆ τόσας προσόδους καὶ ἔχει ἀνοίξῃ τόσους δρόμους ὅσους ἡ Φυσικὴ.

Ἄλλὰ τίνες εἶναι σήμερον οἱ ἐπιδιωκόμενοι σκοποί.

Ὁ πρῶτος καὶ κύριος σκοπὸς εἶναι ἡ γνῶσις τῆς περιβαλοῦσης φύσεως καὶ ἡ κατανόησις αὐτῆς ὡς ἐνιαίου ὄργανισμοῦ.

Κατορθοῦνται δὲ ταῦτα διὰ τῆς γνώσεως τῆς κατασκευῆς, ἐξελίξεως, τρόπου τοῦ βίου καὶ σχέσεων μεταξὺ τῶν φυσικῶν ὄντων, θεωρουμένων ὡς μελῶν ἐξαρτωμένων, ἐκ τοῦ ὅλου καὶ ρυθμιζομένων ὑπ' αὐτοῦ.

Μέλος αὐτοῦ τοῦ ὅλου ὄργανισμοῦ εἶναι καὶ ὁ ἄνθρωπος δι' ὃ Δεύτερον ἐπιδιώκεται ἡ σαφὴς ἀντίληψις τοῦ ἀνθρωπίνου ὄργανισμοῦ καὶ ἡ θέσις αὐτοῦ ἐν τῇ φύσει—ἀνθρωπολογία. Τρίτον. Νὰ καταστῇ ὁ παῖς ἱκανὸς νὰ ὑπερνικῇ τὰ διάφορα ἐν τῇ φύσει κωλύματα, αἵτινα παρέχουν εἰς αὐτὸν τὰ ὀργανικὰ ὄντα καὶ νὰ προπαρασκευάσῃ τοῦς εὐνοϊκωτέρους ὁδούς ἐν τῇ φύσει πρὸς δρᾶσιν δι' ὃ τὸ μάθημα λαμβάνει καὶ ὑγιεινὴν χροιάν.

Πλὴν ὅμως τῶν πραγματικῶν σκοπῶν τὰ φυσιογνωστικὰ μαθήματα ἐπιδιώκουσι καὶ εἰδολογικοὺς τοιοῦτους καὶ δὴ

Τέταρτον. νὰ ἐξελίξωσι τὰς πνευματικὰς δυνάμεις τῶν παιδῶν καὶ

Πέμπτον. Νὰ ἐξελίξωσι τὸν θυμικὸν βίον τῶν παιδῶν δηλ. τὴν γνῶσιν καὶ ἀγάπην τῆς φύσεως, ἐκδηλουμένην διὰ θεράπευται τῶν φυσικῶν ὄντων.

Ἴνα ὁμοῦς ἐπιτευχθῶσι οἱ ἀνωτέρω σκοποὶ τῆς διδασκαλίας τῶν Φυσιολογικῶν μαθημάτων δεόν νὰ γίνῃ κατὰλληλος ἐκλογή τῆς ὕλης ὡς καὶ κατὰλληλος πορεία κατὰ τὴν διδασκαλίαν

ΕΚΛΟΓΗ ΤΗΣ ὙΛΗΣ

Ἡ διδασκαλία τῶν Φυσιολογικῶν μαθημάτων, θὰ γίνηται ἰδιαίτερος ὡς ἰδιαίτερον μάθημα μόνον ἐν τὰς δύο ἀνωτέρας τάξεις Ε' καὶ Σ'. Εἰς τὰς τέσσαρας κατωτέρας ἰσχύει διδασκαλία ἡ ἔχουσα ὡς ἀφειτηρίαν τὰ χειροτεχνικὰ καὶ κηπουρικὰ ἔργα καὶ ἐνασχολήσεις τῶν παιδῶν καὶ καθ' ἡνθέσιν θὰ φαίνωνται τὰ παραβαλλόμενα φυσικῶς καὶ ἀβιάστως ἐν τὰ μαθήματα.

ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Φυσιολογικῶν μαθημάτων ὡς ἰδιαίτερου μὲν θέματος θὰ ἀκολουθῆται ἡ ἐξῆς πορεία.

1) Παρουσιάζεται τὸ πρὸς διδασκαλίαν ζῶον, φυτὸν ἢ ὄρυκτόν καὶ παρατηρεῖται ἀπὸ τὰ παιδιὰ. Ἡ παρατήρησις τοῦ νέου, δεόν νὰ εἶναι πλήρης, θεῖα καὶ μετὰ τάξιν. Θὰ ἐπιστήσῃ δὲ τὴν προσοχὴν τοῦ ὁ διδάσκαλος ὡς ἐκ μέρους τῶν μαθητῶν γενομένη παρατήρησις νὰ εἶναι πλήρης καὶ νὰ μὴ παραλειφθῇ κανὲν τμήμα καὶ κατὰ γνῶρισμα, ἀλλὰ νὰ γίνηται βαθεῖα ἐξέτασις αὐτοῦ ν' ἀνατρέχῃ δηλ. ὁ μαθητὴς εἰς τὰ προηγούμενα γνωστὰ ἐναφῆ πρὸς τὰ ὁποῖα νὰ συγκρίνη τὸ γνῶρισμα τοῦ νέου ἐξετεζομένου ζώου προσέει δὲ ἡ παρατήρησις νὰ εἶναι θεῖα καὶ νὰ βαίνῃ μετὰ τάξιν, νὰ ἀκολουθῆ ὠρισμένην σειρὰν καὶ νὰ μὴ γίνηται ἀτακτος καὶ ἀνευ συστήματος.

2) Γεννῶνται ἀπορίαι καὶ προκρίνεται θαυμασμοὶ τῶν παιδῶν διὰ τὰ ἀνεπιγνώστα τινὰ γνῶρισμα τῶν ζώων.

φυτού κλπ,

Τὸ σημεῖον τοῦτο εἶαι τὸ σπουδαί-
ότερον καὶ δέον νὰ ἐπιδιώκεται ἢ ἐξέ-
γεραὶς τοῦ θαυμασμοῦ τῶν παιδιῶν
εἰς ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερον βαθ-
μὸν.

3) Ἀνατίθεται εἰς τὰ παι-
διὰ ἡ λύσις τῶν ἀποριῶν των διὰ
καὶ ἰδίαν ἐργασίαν εἴτε ἐκ βιβλίων,
εἴτε ἐκ παρατηρήσεων τῶν ἰδίων εἴτε
ἐκ πληροφοριῶν καὶ τὰ κροῖόντα τῶν
ἐργασιῶν των καταγράφονται περιλη-
πικῶς εἰς ἰδία τερον τετράδιον.

4) Γίνεται ἔλεγχος, τακτοποίησις
καὶ συμπλήρωσις τῶν παρουσιαζομέ-
νων ὑπὸ τῶν μαθητῶν πληροφοριῶν
καὶ ἐπιτολοῦσθεὶ ἀσκήσις σχετικὴ μὲ
τὸ ἐξετισθὲν ζῶον ἢ φυτὸν

Ἐπιπλέον ἀπαιτεῖται μεγάλη προσο-
χὴ ἐπιμέρους τοῦ διδασκάλου, ὅστις,
πρέπει δεξιῶς νὰ χειρίζεται καὶ νὰ
διευθύνῃ τὴν συνεδρίασιν καὶ τὰς συ-
ζητήσεις. Νὰ μὴ ἀφίγη τὰ παιδιά ἀχα-
λίνωτα καὶ νὰ περιστρέφονται εἰς φλυα-
ρίας καὶ νὰ ἐκτρέπονται εἰς πράγματα
ἀσχετὰ μὲ τὴν συζήτησιν· νὰ ἐπιμένῃ
δὲ ἰσχυρῶς ὁ διδάσκαλος εἰς τὸ ὅτι
πρέπει καθὲ παιδί νὰ αἰτιολογῇ, νὰ
ἀντιλογηθῇ, ἐπιρκῶς τὴν ὑποστηριζο-
μένην γνώσιν, ὥστε νὰ δεσμεύωμεν
αὐτὰ ἀπὸ τοῦ κινδύνου τῆς ἀμαθείας
εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι εὐκόλον νὰ ὑπο-
πέσουν. Ἔναι δὲ ἀφ' αὐτοῦ φανερόν
ὅτι καὶ ἡ ἐπιτυχία τοῦ σημείου τοῦ-
το τῆς διδασκαλίας ἰδιαιτέρως ἐξαρ-
τᾶται κυρίως κατὰ μείζονα λόγον ἐκ
τῆς ικανότητος καὶ δεξιότητος τοῦ διδα-
σκαλοῦ.

Τὸ σημεῖον τοῦτο συνοιάζει μὲ δίκω-
πον μαχαίρι, τὸ ὁποῖον κακῶς χειριζό-
μενον βλάπτει πνευματικῶς, φονεύει
καλῶς δὲ χειριζόμενον ὠφελεῖ. Ἀπορ-
ριπτὰ ἡ ἰδέα τῆς τευθύσεως ἢ συ-
ζητήσεως ὑπὸ τῶν παιδιῶν πρὸς πρό-
ληψιν πελαγοδρομίας καὶ ἐπιπολαιό-
τητος. Δελογσμένη καὶ δεξιὰ διέφυ-
σι ὑπὸ δίκανου καὶ δυνατοῦ διδασκάλου
ἐγγυδεται πλήρη τὴν ἐπιτυχίαν τῆς δι-
δασκαλίας.

Ἡ ἀνωτέρω πορεία τῆς διδασκαλίας

ἀς μὴ θεωρηθῇ ὅτι τὸ ἀπαράβατον.
Νὰ μὴ ἀκολουθῇ δηλ. πιστότατα ὁ δι-
δάσκαλος τὰ ἐκάστοτε σημεῖα ἤτοι 1)
παρατηρήσεις ζῶου ἢ φυτοῦ, 2) ἐξέγε-
σις τῶν ἀποριῶν καὶ τοῦ θαυμασμοῦ
τῶν παιδιῶν κ. λ. π. διατι ἔτσι θὰ
μεταπέσωμεν εἰς τὴν ρουτίαν τῶν πέν-
τε τυπικῶν σταδίων τῆς Ἑρβαριανῆς
μεθόδου εἰς τὸ μηχανικὸν μέρος. Ὁ
διδάσκαλος θὰ ἀρχηται τῆς διδασκα-
λίας του ἀπὸ τὰς ἐκάστοτε παρουσια-
ζομένας εὐκαιρίας καὶ ἀπὸ τὰ παρὰ
τοῖς πασὶ ἐμφανιζόμενα διαφέροντα.
Δυνατὸν λ. χ. τὰ παιδιά νὰ ἐκφράσουν
ἀμέσως τὸν θαυμασμόν καὶ τὰς ἀπο-
ρίας διὰ τὸ νέον ἀντικείμενον ζῶον ἢ
φυτόν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀπ'
αὐτοῦ θὰ ἀρχίσῃ περαιτέρω, θὰ λείψῃ
δηλ. ἡ παρατήρησις.

Τελευτῶν θεωρῶ καλὸν, ὅπως τὸ
μάθημα τῆς Φυσικῆς ὡς καὶ τὰ λοιπὰ
μαθήματα γίνονται ἀπαξ τῆς ἐβδωμά-
δος κατὰ δύο συνεχεῖς ὥρας τῆς αὐτῆς
ἡμέρας λ. χ. 8—10 ἢ 10—12. Αἰτί-
τοιουτοτρόπως ἀφ' ἐνὸς μὲν παρεχεται
ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος διὰ τὴν πλήρη-
ἀκριβῆ, βαθεῖαν καὶ μὲ τάξιν παρατή-
ρησιν ὡς καὶ διὰ τὸν ἔλεγχον τῆς ἀπ'
αὐτοῦ γενομένης ἐργασίας, ἀφ' ἑτέρου
δὲ γίνεται καὶ οἰκονομία χρόνου καὶ
κίπυ, διότι ἀντὶ τὸ παιδί νὰ προπα-
ρασκευάζεται διὰ 4 πρῶτὰ μαθήματα
θὰ προπαρασκευάζηται διὰ μόνον δύο.
Τὸ δὲ σπουδαιότερον δὲν μεταπίπτουν
καὶ διὰ διαφόρων εἰς διάφορον ὡς συ-
νήθως μὲ τὴν σύνταξιν τοῦ ὁρολογίου
καταγράφεται λ. χ. 8—9 Ἀ-
νάγνωσις, 9—10 Θερησκευτικὰ, 10—
11 Ἱστορία, 11—12 Γεωγραφία
κ. ο. κ.

Κατὰ τὴν πορείαν προσέτι τῆς διδα-
σκαλίας νὰ ἀποφεύγηται τὸ διατι ἵνα
μὴ καταναθῇ αὐτὴ τελεολογικῆ,
νὰ γινῆται δὲ συχνὴ χρῆσις τοῦ πῶ-
καὶ τί κατορθώνει μὲ αὐτὰ κ. λ. π.

Μόνον οὕτω ἀποφεύγεται ἡ ἀνιάρθ-
ἐκ μέρους τοῦ διδασκάλου λογοκοπία
καὶ ἐπιτυχάνεται πλήρως ὁ σκοπὸς
τῶν Φυσιογνωστικῶν μαθημάτων.

Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΩΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΝ ΜΑΘΗΜΑ

*Περίληψις ἀπὸ τὰς παραδόσεις τοῦ καθηγητοῦ τῆς διδακτικῆς τοῦ Σχολείου
ἐργασίας κ. Καραχρίστου στοὺς μετεκπαιδευομένους τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀθηνῶν*

Ἔνα ἀπ' τὰ σπουδαιότερα προβλήματα τοῦ Γεωγραφικοῦ μαθήματος εἶναι καὶ τὸ ἐὰν τὸ μάθημα τοῦτο θὰ ἀποτελῇ χωριστὸν μάθημα ἢ θὰ ἐνυφαινῆται εἰς τὴν ἐνιαίαν διδασκαλίαν ;

Δύο εἶναι αἱ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου κρατούσαι κατευθύνσεις· ἡ μία τῶν παλαιῶν παιδαγωγῶν φρονούντων ὅτι ἡ Γεωγραφία πρέπει νὰ διδάσκηται εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον ὡς ξεχωριστὸν μάθημα καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν Τρίτην τάξιν ἢ ἀλλῆ τῶν νεωτέρων ὅτι τοῦτο δεόν νὰ ἐνυφαινῆται εἰς τὴν ἐνιαίαν διδασκαλίαν ὀρχομένην ἀπὸ τῆς Αἴτης τάξεως μέχρι τῆς ΣΤῆς.

Οἱ παλαιοὶ στηρίζουν τὴν γνώμην των εἰς τὸ ὅτι τὸ παιδί ἔχει μέσα του τὴν ὁρμὴν τοῦ εἰδέναι, ταύτην δὲ ἐκδηλώνει καὶ εἰς γεωγραφικὰς γνώσεις, ὅτι ἐπιβάλλουν τοῦτο λόγοι πραγματικοὶ καὶ κοινωνικοὶ καὶ ὅτι ἐπιτυγχάνεται καὶ ἐπέρχεται σύστημα καὶ τάξις εἰς τὰς γνώσεις τοῦ παιδιοῦ.

Οἱ νεώτεροι παιδαγωγοὶ ἀποκρούουσι τὰς ἀπόψεις ταύτας τῶν παλαιωτέρων ἰσχυριζόμενοι ὅτι ἡ διάκρισις καὶ ὁ χωρισμὸς τῶν γνώσεων εἶναι ἐπινόημα τεχνητὸν, μεταγενέστερον εὑρημα ὠρίμων ἀνθρώπων, ὅτι ἡ κατὰ φύσιν αἴτις τῶν γνώσεων εἰς ξεχωριστὰ μαθήματα δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν παιδικὴν ψυχὴν, ὅτι τὰ ξεχωριστὰ μαθήματα μὲ τὴν ἀλλαγὴν μεταφέρουν τὸ παιδί ἀπὸ ἓνα κόσμον ἰδεῶν καὶ ἐντυπώσεων εἰς ἄλλον διαφοροτάτον, ἔνεκα δὲ τούτου ἐπέρχεται τὸ φυσικὸν τοῦ παιδιοῦ σύγχυσις, ἀσυναρτησία καὶ ἀκαταστασία καὶ ὅτι ἡ περιβόητος ἐκείνη τάξις, τὴν ὁποίαν οἱ παλαιότεροι προβάλλουν ὅτι ἐπέρχεται μὲ τὸν ὑπαρξίν ξεχωριστοῦ μαθήματος αὐτὸ εἶναι ἀποκνήμα τῆς φαντασίας των καὶ μόνον, ἡ ἕξις εἶναι ἐνιαία καὶ ἀδιαίρετος μὲ σχέσεις ἀνευ διαρέσεως. Μόνον ὁ ὠριμὸς ἄνθρωπος χιών τῆς τελειότητος καὶ πληρεστέρας προστηρήσεως καὶ ἐπιστημονικῆς ἐ-

ρεύνης διαιρεῖ καὶ ἀπομονώνει τὰς γνώσεις εἰς ἐπιστήμας. Ἐὰν λοιπὸν ἐπιχειρῶμεν τὸ τοιοῦτον εἰς τὸ Δημοτικὸν σχολεῖον, τότε ἀσφαλῶς ἀγνοοῦμεν τὸ παιδί τὸ ὁποῖον ἐκλαμβάνομεν ὡς ὠριμον ἄνθρωπον.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους οἱ παιδαγωγοὶ τῆς ἀντιλήψεως ταύτης ζητοῦν τὴν ἐνιαίαν διδασκαλίαν καὶ ἀποκρούουν τὴν ἐμφάνισιν τῆς Γεωγραφίας ὡς ἰδιαίτερον μάθημα, συνιστῶνται τὴν ἐξέτασιν τοκλήρων προβλημάτων ἀπὸ τὴν ἕξιν καὶ τὴν φύσιν.

Ἡ γνώμη τοῦ κ. Καραχρίστου ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ν' ἀποκλείσωμεν τὴν ἐμφάνισιν τῆς Γεωγραφίας ὡς ξεχωριστοῦ μαθήματος κατὰ τὰς 4 κατωτέρας τάξεις καὶ νὰ δεχθῶμεν αὐτὴν ὡς ἰδιαίτερον μάθημα εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις Β' καὶ ΣΤην, εἰς τὰς ὁποίας ἔχομεν παιδὶ ἀνωτέρας κοινωνικῆς βαθμίδος καὶ διανοητικῆς καταστάσεως. Τὰ παιδιὰ τῶν 4 ἔξων ἔχουν ὁρμὴν πρὸς κνησιν, δρᾶ τὴν ὁποίαν δὲν πρέπει νὰ παραβλέπη σχολεῖον, ἀλλὰ πρὸς αὐτὴν νὰ προσεγγίζηται.

Ταῦτα δὲν ἀπέκτησαν τὴν πνευματικὴν ἐκείνην ἰκανότητα, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖται εἰς τὰ νὰ σκέττονται βαθειά, νὰ κρίνουν, νὰ συσχετίζωσι, νὰ συγκεντρώωσι, νὰ ἐξετάσωσι συμπέρασμα, νόμους καὶ ἀληθείαι καὶ τέλος τὸ παιδί ἀποτελεῖ μονοκόμην σύνολον. Σῶμα καὶ πνεῦμα εἶναι ἕνα καὶ ἡ συνάμα δὲ καὶ ἡ προσοχὴ τοῦ παιδιοῦ εἰς τὴν ηλικίαν αὐτὴν τῶν 9 ὡς τῶν 12 δὲν εἶναι ἰκανὴ νὰ συγκεντρωθῇ εἰς ἓνα ἀντικείμενον καὶ εἰς ὁμοειδήν ὄ-

Ἐφ' ὅσον παρεδεχόμεθα τὴν ἔξιν ἰδιαίτερου μαθήματος πῶς θὰ ἐξάγεται τοῦτο, εἰς τὴν Β' καὶ Στ. τάξιν.

Προκειμένου νὰ διδάξωμεν μίαν γνώσιν ἀκολουθοῦμεν τὴν ἐξῆς ποσείον:

Α) Παρουσιάζομεν τὸν χάρτην τῆς χώρας, τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ διδάξωμεν τοῦτων μαθητῶν (ὁ χάρτης πρέπει νὰ παρουσιάζει τὴν χώραν σὺν γεωγραφικῇ καὶ γεωγραφικῇ τοῦ στοιχείᾳ νὰ εἶναι τοιούτα, ὥστε νὰ φαίνονται προοπτικῶς). Ἐν ἀνάγκῃ ἰχνογραφοῦμεν τὴν χώραν δι' ἐχθρόμων κνωλιῶν εἰς τὸν πίνακα. Μετὰ προκαλοῦμεν τὰ παιδιὰ νὰ παρατηρήσουν κατὰ τὴν χώραν αὐτὴν καὶ νὰ μᾶς κάνουν περιγραφὴν αὐτῆς.

Ἢ περιγραφή πρέπει νὰ πλειροῖ τοὺς ἑξῆς τρεῖς ὅρους:

α) Νὰ εἶναι πλήρης.

β) Βαθεῖα καὶ

γ) Νὰ γίνεται μετὰ τάξιν, ν.κ. ἀκολουθῆ δηλ. ἰσομενῆν σειρὰν κατὰ τὴν περιγραφὴν.

Ἔχει παρατηρηθῆ ὅτι τὰ παιδιὰ μετὰ ἰσομενῆν εὐχαρίστησιν καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς κριτικῆς τοῦ διδασκάλου περιγράφουν ὠρῶν καὶ διεξοδικῶς τὴν χώραν.

Ἐπο εὐθείᾳ ὅτι πρόκειται νὰ διδαχθῆ ἡ Ρωμανία. Παρουσιάζομεν τὸν κατάλληλον χάρτην καὶ προκαλοῦμεν τὰ παιδιὰ νὰ μᾶς τὴν περιγράφουν πλήρως, βαθεῶς καὶ μετὰ τάξιν ὅλην τὴν χώραν δηλ. τὴν θέσιν αὐτῆς, τὴν ἔκτασίν της, τὴν γειτονίαν της μετὰ ἄλλας χώρας, τὰ βουνὰ της, τὰ νεῦμα της, τοὺς κάμτους της, συγκρίνοντάς τινε τ' ἀνωτέρω μετὰ ἄλλα γνωστὰ. Προτείνω προκαλοῦμεν εἴτα αὐτὰ νὰ μᾶς διηγήσων πῶς φαντάζονται τὴν ζωὴν εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἐν γένει, τὰ προϊόντα της κατὰ τὴν ἡμίσην, τὸ κλίμα της, τοὺς κατοικοῦντας της μετὰ τὰς ἀσχολίας, τὴν συγκοινωνίαν κ.τ.λ. Νὰ πάροιν δηλ. βῆμα πρὸς βῆμα ὅλην τὴν χώραν, διεξοδικῶς νὰ μᾶς τὴν περιγράφουν κατ' ὅλην τὰς ἀπόψεις. Ἄν ἐπιβαίνει ὁ διδάσκαλος εἰσηγήσαν ἂν ἡ περιγραφή δὲν γίνεται πλήρως, βαθεῖα καὶ μετὰ τάξιν.

Ὅστε τὸ πρῶτον μέρος τοῦ τρόπου τῆς μεθοδικῆς διδασκαλίας τῆς γεωγραφίας εἶναι ἡ παρατήρησις τοῦ χάρτου τῆς χώρας καὶ ἡ αὐτενεργὸς, ἀλήθης, βαθεῖα καὶ τακτικὴ περιγραφή αὐτῆς. Αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸ περιγραφικὸν αὐτῆς μέρος τῆς πορείας τῆς διδασκαλίας. Μετὰ τοῦτο ἐπισημαίνεται εἰς τὸ ἐλάττωον μέρος.

Β) Μετὰ τὴν διεξοδικὴν περιγραφὴν,

ἢν ἔκαμον τὰ πιδιὰ προκαλοῦνται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου νὰ ἀνακοινώσων τί θὰ ἤθελον νὰ μάθουν ὡς νέον, ἀξιὸν θαυμασμοῦ, περιεργείας διὰ τὴν χώραν αὐτὴν. Εἶναι δὲ πολλὰς φορὰς δυνατὸν καὶ εὐλογον νὰ γεννηθοῦν ἀρκετεῖς ἀπορίαι εἰς τὰ παιδιὰ, δι' ὠρισμένον γεωγραφικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα τοὺς ἐκίνησαν τὴν περιεργείαν τους δηλ. περὶ τῆς θρησκείας, πολιτεύματος, ἠθῶν καὶ ἐθίμων, πληθυσμοῦ ἐνδυμασίας κ.τ.λ. Τὰς ἀπορίας ταύτας δὲν θὰ λύσωμεν ἡμεῖς ἀμέσως, ἀλλὰ θὰ τὰ ἐγκατελείψωμεν ὡς προβλήματα πρὸς λύσιν. Θὰ προκαλέσωμεν τὰ παιδιὰ νὰ προστρέξων διὰ τῆς κατ' ἰδίαν ἐργασίας κατ' οἶκον (ἀπὸ βιβλίου διάφορα, ἀπὸ ἀνακοινώσεις γονέων, φίλων καὶ αὐτοῦ τοῦ διδασκάλου ἐν ἀνάγκῃ κ.λ.π.) εἰς πηγὰς πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἐπιθυμίας των. νὰ μεταχειρισθοῦν ὅλα αὐτὰ ὥστε νὰ τὰ λύσων. Οὕτω οἱ μαθηταὶ διατελοῦν εἰς πλήρη ἀγωνίαν καὶ ἀνησυχίαν καὶ προστρέχουν πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀνησυχιῶν των.

Τὰ πορίσματα τῶν ἐργασιῶν τοῦ κάθε παιδι εὐ σημειῶναι εἰς τὸ τετραδίον του καὶ τὴν ἑρισθεῖσαν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς συζητήσεως τὰ προσφέρει εἰς τὸ σχολεῖον. Ἐχομεν ἐδῶ τὴν προσφορὰν τῆς ἐργασίας τῶν παιδιῶν εἰς τὴν τάξιν. Ἐκαστος προσφέρει εἰς τὸ κοινὸν ὅτι ἀπεκόμισεν ἐκ τῆς ἐρεῦνης του. Οὕτω λοιπὸν οἱ ἄλλοι συμπληρῶνουν τὰς τυχόν ἐλλείψεις τοῦ ἄλλου καὶ ἐν ἀνάγκῃ συμπληρῶναι τὸ ὅλον ὁ διδάσκαλος, ἐφ' ὅσον εἰς ὠρισμένον σημεῖον δὲν ἠμπόρεσαν νὰ ἱκανοποιηθοῦν οἱ μαθηταὶ ἢ παρουσιάζεται κανένα χάσμα. Ὅστε κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τῆς διδασκαλίας ἔχομεν συζήτησιν, σύγκρισιν καὶ συμπλήρωσιν τοῦ ὅλου ἀντικειμένου τῆς γεωγραφικῆς διδασκαλίας.

Τὸ δεύτερον μέρος τῆς πορείας θὰ ἀναβληθῆ δι' ἄλλην ὥραν, ἵνα οὕτω δοθῆ εἰς τοὺς μαθητὰς καιρὸς πρὸς συλλήν ὑλικόν.

Ὅταν ὁ διδάσκαλος πεισθῆ ὅτι οἱ μαθηταὶ ἠσκήθησαν καλῶς, καὶ μάλιστα οἱ μαθηταὶ τῆς Σ! τάξεως μετὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον, εἰς τὸ νὰ ἐργάζωνται μόνον τῶν αὐτοτελεῶν τῆ βιομηχανίας τῶν δύο μέσων α) χαρτῶν καὶ β) βιβλίων, τότε προκαλεῖ τὰ

παιδιά νὰ ἐργασθοῦν μόνα των. Πρόκει-
ται, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, νὰ ἐξετα-
σθῆ ἡ Ρουμανία. Ὅταν ὁ διδ. πεισθῆ
ὅτι οἱ μαθηταὶ του εἶναι ἱκανοὶ νὰ χειρί-
ζονται καλῶς τὰ μέσα τῆς ἐργασίας (χάρ-
την καὶ βιβλία) τοὺς λέγει: *Τί θὰ σᾶς
χρειασθοῦν διὰ νὰ ἐξετάσῃτε μόνοι
σας αὐτὴν τὴν χώραν; Μοθ. χάρτης
καὶ βιβλία. Διδ. Ἴδου ὑπάρχουν αὐτά.*
"· τοι κάμουν τὰ παιδιὰ μὲ τὴν ἡχοσημο-
ποίησιν τῶν μέσων αὐτῶν ὅλην τὴν ἐργα-
σίαν τὴν ὁποίαν ἀνωτέρω περιεγράψα-
μεν ἤτοι κάμουν ὅλας τὰς ἐργασίας, ἐ-
νεργείας καὶ σκέψεις τοῦ Α καὶ Β μέρους
τῆς διδασκαλίας καὶ εἰς ὁρισθεῖσαν ἡμέ-
ραν καὶ ὥραν προσφέρεται τὸ ὕλικόν τῶν
παρατηρήσεων καὶ ἐρευνῶν καὶ γίνεται
συζήτησις, τακτικοποίησις καὶ συμπλήρω-
σις, Διὰ νὰ κερδίσωμεν ὅμως χρόνον καὶ
δυνάμεις τῶν μαθητῶν δὲν ἀναθέτομεν
εἰς ὅλους τοὺς μαθητὰς τῆς τάξεως τὴν
αὐτὴν ὁλόκληρον ἐργασίαν τῆς ἐξετάσεως
διὰ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τὴν Ρουμανίαν,
ἀπὸ ἕνα ἕκαστόν μαθητὴν, ἢ κατὰ μερὶ
ζομεν τὴν ἐργασίαν εἰς ἐργατικὰς ομάδας
μαθητῶν, οὕτως ὥστε ἡ Α. ὁμὰς μὲ τό-
σους μαθητὰς νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐξεύρεσιν
τῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα ἡ ἀνάγνωσις τοῦ
χάρτεω ἐξασφαλίζει καὶ προὔποθέτει, ἡ
Β. ὁμὰς ἀναλαμβάνει ἄλλο θέμα τὸ κλίμα,
τὰ προϊόντα τῆς χώρας αὐτῆς καὶ τὰς ἀ-
σχολίας τῶν κανοίκων, ἡ Γ. ὁμὰς τὴν συγ-
κοινωνίαν, ἡ Δ. τὸν πολιτισμὸν κ. ο. κ.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ τμήμα τοῦτο ἔχει τὸ
μειονέκτημα τῆς μονομερείας καὶ τῆς ἐι-
δικεύσεως, τὸ ἀποφεύγομεν ἐναλλάσσοντες
ἐκάστοτε τὰς ἀνατεθειμένας εἰς τὰς ομά-
δας ἐργασίας. Οὕτω προκειμένου νὰ ἐξε-
τασθῆ ὡς βραδύτερον ἡ Γαλλία, ἡ πρώτη
ὁμὰς ἀναλαμβάνει τὴν ἐργασίαν τῆς Β.,
ἡ Β. τῆς Γ., ἡ Δ. τῆς πρώτης κ. ο. κ.
Εἰς ἄλλο μάθημα γίνεται ἐπίσης ἄλλη ἀλ-
λαγή, ὥστε νὰ ἀσκηθοῦν οἱ μαθηταὶ ὅλοι
εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῆς τοιαύτης ἐργασίας.
Ἔτσι ἀποκλείομεν τὸν κίνδυνον τῆς μο-
νομερείας. Ἀφοῦ δὲ ἀπὸ κάθε μίαν ομά-
δα γίνῃ ἡ ἐργασία, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβε,
τότε εἰς ὁρισμένην ὥραν προσφέρει κάθε
μία ὁμὰς τὰ πορίσματα τῶν ἐργασιῶν τῆς
καὶ ἐπακολουθεῖ ἡ συνένωσις καὶ ἡ ἀρμο-

νική κατάταξις αὐτῶν, ὥστε νὰ προκύψῃ
ἡ ὀλικὴ ἐξέτασις τῆς χώρας τῆς ὁποία
συμπληρῶνουν τὰ κενὰ οἱ μαθηταὶ διὰ
κοινῆς συζητήσεως καὶ ὁ διδάσκατος

Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

(ὑνέχεια ἐκ τῆς 8ης σελίδος)
νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἀποτελεσματικώτερον ἀπὸ
ἄλλοι παιδαγωγικῆς ἀπόψεως τοὺς δημ)λοὺς ἐπὶ
τῆς τῆς συνδρομῆς πρὸς τοῦτω καὶ τὸ
Διευθυντοῦ τοῦ ἐνταύθα ὁ)ταξίου διδασ-
καλείου κ. Σούζλα. ὅστις εὐχαρίστη-
μας προσεφέρθη νὰ μᾶς δώσῃ σειρὰν ἀ-
θρῶν του. τῶν ὁποίων τὴν δημοσίευσιν
ἀρχίζομεν ἀπὸ σήμερον. Οὐοίως εὐχαρι-
στῶς προσεφέρθη πρὸς τοῦτω καὶ ἡ κα-
λιτέρα μερὶς τῶν δημοδιδασκάλων μ-
οὺς καὶ εὐχαριστοῦμεν καὶ ἀκόμα μεδαλ-
τέραν εὐχαρίστησιν θὰ αἰσθανθῶμεν ὅταν
εἰς τοὺς τόσους καλοὺς μας συνεργά-
στον Παιδαγωγικὸν προστεθοῦν καὶ ἄλλοι
ἢ τῆς προτίμησεως τοῦ δημοσιευθέντος
τε δημοτικῆ, εἴτε καθαρευουσιάνῃς.

ΠΑ. ΔΑΓΩΓ. ΚΑ

Ἐπειδὴ τὸ ἐπιθυμῶν τὸ
νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἀποτελεσματικώτερον ἀπὸ
ἄλλοι παιδαγωγικῆς ἀπόψεως τοὺς δημ)λοὺς ἐπὶ
τῆς τῆς συνδρομῆς πρὸς τοῦτω καὶ τὸ
Διευθυντοῦ τοῦ ἐνταύθα ὁ)ταξίου διδασ-
καλείου κ. Σούζλα. ὅστις εὐχαρίστη-
μας προσεφέρθη νὰ μᾶς δώσῃ σειρὰν ἀ-
θρῶν του. τῶν ὁποίων τὴν δημοσίευσιν
ἀρχίζομεν ἀπὸ σήμερον. Οὐοίως εὐχαρι-
στῶς προσεφέρθη πρὸς τοῦτω καὶ ἡ κα-
λιτέρα μερὶς τῶν δημοδιδασκάλων μ-
οὺς καὶ εὐχαριστοῦμεν καὶ ἀκόμα μεδαλ-
τέραν εὐχαρίστησιν θὰ αἰστανθῶμεν ὅταν
εἰς τοὺς τόσους καλοὺς μας συνεργά-
στον Παιδαγωγικὸν προστεθοῦν καὶ ἄλλοι
ἢ τῆς προτίμησεως τοῦ δημοσιευθέντος
τε δημοτικῆ, εἴτε καθαρευουσιάνῃς.

Ἐπειδὴ τὸ ἐπιθυμῶν τὸ
νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἀποτελεσματικώτερον ἀπὸ
ἄλλοι παιδαγωγικῆς ἀπόψεως τοὺς δημ)λοὺς ἐπὶ
τῆς τῆς συνδρομῆς πρὸς τοῦτω καὶ τὸ
Διευθυντοῦ τοῦ ἐνταύθα ὁ)ταξίου διδασ-
καλείου κ. Σούζλα. ὅστις εὐχαρίστη-
μας προσεφέρθη νὰ μᾶς δώσῃ σειρὰν ἀ-
θρῶν του. τῶν ὁποίων τὴν δημοσίευσιν
ἀρχίζομεν ἀπὸ σήμερον. Οὐοίως εὐχαρι-
στῶς προσεφέρθη πρὸς τοῦτω καὶ ἡ κα-
λιτέρα μερὶς τῶν δημοδιδασκάλων μ-
οὺς καὶ εὐχαριστοῦμεν καὶ ἀκόμα μεδαλ-
τέραν εὐχαρίστησιν θὰ αἰστανθῶμεν ὅταν
εἰς τοὺς τόσους καλοὺς μας συνεργά-
στον Παιδαγωγικὸν προστεθοῦν καὶ ἄλλοι
ἢ τῆς προτίμησεως τοῦ δημοσιευθέντος
τε δημοτικῆ, εἴτε καθαρευουσιάνῃς.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Ἐπειδὴ τὸ ἐπιθυμῶν τὸ
νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἀποτελεσματικώτερον ἀπὸ
ἄλλοι παιδαγωγικῆς ἀπόψεως τοὺς δημ)λοὺς ἐπὶ
τῆς τῆς συνδρομῆς πρὸς τοῦτω καὶ τὸ
Διευθυντοῦ τοῦ ἐνταύθα ὁ)ταξίου διδασ-
καλείου κ. Σούζλα. ὅστις εὐχαρίστη-
μας προσεφέρθη νὰ μᾶς δώσῃ σειρὰν ἀ-
θρῶν του. τῶν ὁποίων τὴν δημοσίευσιν
ἀρχίζομεν ἀπὸ σήμερον. Οὐοίως εὐχαρι-
στῶς προσεφέρθη πρὸς τοῦτω καὶ ἡ κα-
λιτέρα μερὶς τῶν δημοδιδασκάλων μ-
οὺς καὶ εὐχαριστοῦμεν καὶ ἀκόμα μεδαλ-
τέραν εὐχαρίστησιν θὰ αἰστανθῶμεν ὅταν
εἰς τοὺς τόσους καλοὺς μας συνεργά-
στον Παιδαγωγικὸν προστεθοῦν καὶ ἄλλοι
ἢ τῆς προτίμησεως τοῦ δημοσιευθέντος
τε δημοτικῆ, εἴτε καθαρευουσιάνῃς.

Π Ε Ν Θ Η

Ἐπειδὴ τὸ ἐπιθυμῶν τὸ
νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἀποτελεσματικώτερον ἀπὸ
ἄλλοι παιδαγωγικῆς ἀπόψεως τοὺς δημ)λοὺς ἐπὶ
τῆς τῆς συνδρομῆς πρὸς τοῦτω καὶ τὸ
Διευθυντοῦ τοῦ ἐνταύθα ὁ)ταξίου διδασ-
καλείου κ. Σούζλα. ὅστις εὐχαρίστη-
μας προσεφέρθη νὰ μᾶς δώσῃ σειρὰν ἀ-
θρῶν του. τῶν ὁποίων τὴν δημοσίευσιν
ἀρχίζομεν ἀπὸ σήμερον. Οὐοίως εὐχαρι-
στῶς προσεφέρθη πρὸς τοῦτω καὶ ἡ κα-
λιτέρα μερὶς τῶν δημοδιδασκάλων μ-
οὺς καὶ εὐχαριστοῦμεν καὶ ἀκόμα μεδαλ-
τέραν εὐχαρίστησιν θὰ αἰστανθῶμεν ὅταν
εἰς τοὺς τόσους καλοὺς μας συνεργά-
στον Παιδαγωγικὸν προστεθοῦν καὶ ἄλλοι
ἢ τῆς προτίμησεως τοῦ δημοσιευθέντος
τε δημοτικῆ, εἴτε καθαρευουσιάνῃς.



Γ. ΠΑΠΑΠΑΥΛΟΣ

Διαχειριστής τοῦ «Ἐγερτηρίου»
πρὸς ὃν θά ἐμβάζονται αἱ συν-
δρομαί.



ΜΕΓΑ ΒΙΒΛΙΟΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΕΡΜΗΣ
Κ.Σ. ΤΟΔΟΥΛΟΥ & Δ.Ε. ΠΑΠΑΒΡΑΝΟΥΣΗ
ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ 10 - ΚΑΠΛΑΝΗ 6
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Παρελάβομεν καὶ διαθέτομεν καὶ ἐφέτος εἰς τιμὰς ἐξαιρετικὰς καὶ ἀ-
συναγωνίστους ὅπως πάντοτε.

ΟΛΑ ΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

» » **ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ** »

καὶ » » **ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ** » ἀπαραίτητα ἐφόδια διὰ τοὺς
διδασκάλους.

Ἐπίσης μεγίστην ποικιλίαν ὅλων τῶν Σχολικῶν Εἰδῶν.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑΣ

Διαθέτομεν διὰ τοὺς διδασκάλους Γραμμόφωνα ἀρίστης ποιότητος
καὶ κάμνομεν μεγάλας ἐνκόλιας εἰς τὴν πληρωμὴν.

Μία ἐπίσκεψις καὶ δοκιμὴ θέλει πείση καὶ τὸν πλέον δύσπιστον.

ΓΡΑΨΑΤΕ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΚΑΙ ΘΑ ΣΑΣ ΔΩΣΩΜΕΝ ΑΜΕΣΩΣ ΟΙΑΝΔΗΠΟΤΕ ΟΔΗΓΙΑΝ

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΤΟΝ ΠΛΟΥΣΙΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ ΜΑΣ

ΚΛΙΝΙΚΗ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ - ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ - ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΣΟΥΛΗ
ΕΙΔΙΚΟΥ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΥ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΥ
ΚΑΠΛΑΝΗ 3 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ